

ÇÖZÜMLER

1. Özge bebeğin saklanmış bir oyuncuğu örtüyü kaldırarak alması nesne devamlılığını edindiğini göstermektedir. Özge bu becerisini önceleri oyuncuğu sadece ilk saklandığı yerde ararken, ilerleyen zaman içinde, yani 18 aylık olunca oyuncuğu saklandığında başka yerlere de bakıp oyuncuğun yerini keşfedebilmektedir. Özge bebeğin bu davranışı geliştirmesi zaman içinde kendiliğinden olmaktadır. Zaman içinde kendiliğinden sağlanan gelişmeler gelişim psikolojisinde olgunlaşma olarak adlandırılmaktadır. Olgunlaşma, fiziksel yapıdaki gelişmeleri kapsadığı gibi zihinsel özelliklerle de ilgilidir. Piaget'e göre bilişsel gelişimi etkileyen en önemli etken olgunlaşmadır. Sosyalleşme, bir çocuğun çevresiyle ilişkiler kurabilmesidir. Senkretizm, bağlaç aşırılığı demektir. Çocuğun gerçek olup olmadığını bilmadan nedenler ve sonuçlar arasında olur olmaz kendince ilişkiler kurmasıdır. Benmerkezci düşüncenin bir ürünüdür. Esnek düşünce, ergenlik dönemine özgü bir akıl yürütme, tarzi olup, tümdengimsel, hipotetik düşünebilmek anlamına gelmektedir. Özelden özele akıl yürütme çocuğu çıkarsama demektir. Çocuğun sadece iki özel durum arasında ilişki kurabilmesi, genellemeler yapamaması, durumu sadece öğrendiği duruma açıklayabilmesine yol açan bir akıl yürütme tarzıdır.
Cevap: B
2. Dört yaşındaki Kaan'ın elinde süt bardağı olduğu halde dikkatle televizyonda çok sevdiği bir çizgi filmi izlerken içtiği sütü üzerine dökmemesinin nedeni sadece bir duruma odaklanması ya da diğer deyişle odaktan uzaklaşmamasının sonucudur. Bu yaşlardaki çocuklar nesnelere, olaylara, özelliklere sadece bir özelliğine, bir yanına odaklanabilirler. İki veya daha fazla duruma odaklanmaları yani odaktan uzaklaşmaları mümkün değildir. Bu nedenle Kaan hem televizyona hem elindeki bardağa aynı anda odaklanamadığından sütü üzerine dökmektedir. Benmerkezci, çocuk düşüncesinin sadece kendisine odaklanmasıdır. Odaktan uzaklaşmanın temel nedenidir. Eğer bu tür sorular dikkatle okunmaz ise benmerkezci ya da özelden özele akıl yürütme (bundan önceki soruda açıklanmıştır) hemen işaretlenerek yanlış bir sonuca ulaşılabilmektedir. Ancak dikkat edilirse soruda çocuğun sütü üzerine dökmemesinin nedeni değil, hangi bilişsel beceriyi edinemediği sorulmaktadır. Özelden özele akıl yürütme ve benmerkezci bu dönem çocuklarının zaten sahip olduğu özelliklerdir. Oysa sorulan geliştirilemesi olan beceridir. Sembolik düşünce, yine bu dönem çocuklarının sahip oldukları bir özelliktir. Çocuğun dış dünyayı zihninde temsil edebilmesi, dili kullanabilmesi, istediği şeylere istediği anlamı yükleyebilmesidir. Nesne sürekliliği ise çocuğun yaklaşık 9. ay civarında elde ettiği gözünün önünde olmasa bile bir nesnenin dünyadaki varlığının devam ettiğini anlamasıdır.
Cevap: C
3. Örnekteki olay dikkate alındığında Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre Ayşegül tek yönlü odaklandığı için kişi sürekliliğini edinemediği görülmektedir. Kişi sürekliliği çocuğun işlem öncesi bilişsel gelişim döneminde edindiği bir özelliktir. Bu özelliği edindikten sonra çocuk, farklı görüntüler (giysi, saç şekli vb.) altında olsa bile kişinin aynı kişi olduğunu anlayabilir. Örnekte Ayşegül Şirin'i bornozla gördüğünde kardeşi olduğunu anlayamamıştır. Sadece bir özelliğe odaklandığı için sınırlı bir akıl yürütebilmektedir.
Cevap: E

KPSS

4. Hakan'ın atasözünü verilen cümleden çıkarılabilecek mantıksal bir açıklamayla değil de, içinde iki önermenin eridiği bir bütün şeması aracılığıyla ve hayal gücünün etkisiyle, atasözülere cümleyi eşit saydığı açıklamasının altında akıl yürütme senkretizmi yatmaktadır. Senkretizm, çocukta çözümleme yeteneğinin bulunmaması demektir. Senkretizm özelliğine sahip çocuklar bir yeni düşüncenin arasında ilişki olsun ya da olmasın kendinden önce gelen şeyle bir bağlantı bulmaya çalışır ve ayrıntıları ayırt etmeye çalışır yerine bir bütün halinde algılar. Piaget senkretizm özelliğine sahip çocukların, neden-sonuç ilişkisi kurmaya yönelik ifadelerini anlamına bakarak ifadeler arasında ilişki kuramadıklarını belirtmektedir. Bunun yanı sıra bu özelliğe sahip çocuklar birbirine yabancı nesnelere veya sözcüklere arasında benzeşimler kurmaya, homojen olmayan doğal olayları birbirine bağlamaya ve geçici de olsa her olaya bir neden aramaya çalışırlar. Özetle, senkretizm özelliğiyle çocuklar, her yeni durumu başka bir duruma bağlamaya eğilimlidirler. Senkretizm bu anlamda kısaca bir bağlaç aşırılığı olarak ifade edilebilir. Yapayıcılık çocuğun doğal olayları ve nedenlerini doğal olmayan, özellikle insan eliyle yapılmış gibi bir anlayışla açıklamasıdır. Olasılıklı düşünce varsayımsal düşünce demektir. Yani bir problemin çok farklı birçok çözüm yolunun olabileceğini düşünebilmek, bunları önerebilmek ve test edip en uygun çözüm yolunu bulabilmektir. Tümdengimsel düşünce genelden özele, bütünden parçaya, ilkeden, yasadan örneğe gidebilen bir düşünce biçimidir.
Cevap: A
5. "Çocuk dilinin kendini merkeze alan çeşitleri arasında en çok toplumsal olanı karşılıklı monologdur. Çocuğun bu konuşma biçiminde konuşma zevkinin dışında, başkalarını önünde söz söylemek ve onların ilgisini kendi davranışı ve düşüncesi üzerinde toplama veya topladığını sanma hazzı da bulunur. Çocuk bu tür konuşmada gerçekte hiç kimseye seslenmediğinden kendisini muhataplarına dinletmeyi başaramaz. Yalnız başkalarını karşısında fakat kendisi için söyler. Bu özelliğine rağmen karşılıklı monolog halen benmerkezci bir konuşmadır. Toplumsallaşmış dil, dilin gerçek amacıdır ve karşılıklı iletişim kurmaya, istek ve ihtiyaçlarını iletmeye dayalıdır. Tekrarlama da bir benmerkezci dildir. Çocuk bu konuşma biçiminde sesleri, kelimeleri, cümleleri amaçsız bir şekilde başkaları üzerinde yarattığı etkiyi önemsemeden tekrarlayıp durur. Sözel senkretizm ise çocuğun genelleme yapamaması, özelden özele akıl yürütmesi, çözümleme yeteneğini gösteremesidir.
Cevap: D
6. Doktorun Kuzey'in doğumdaki uzunluk ve ağırlığını ve onu takip eden birkaç ay içindeki gelişim sürecini dikkate alıp yetişkinlikte boyunun ulaşabileceği uzunluğuna ilişkin bir çıkarsama yapması gelişimin tahmin edilebilir bir süreç olduğu üzerinde durulmasına bağlıdır. Gelişim belli bir yönelim izler ilkesi, gelişimin hangi sırayla (baştan ayağa, içten dışa, genelden özele, bütünden parçaya) gerçekleştiği sürecini tanımlar. Gelişim kalıtım ve çevre etkileşiminin ürünüdür ilkesi, gelişimde hem kalıtımın hem de çevrenin etkisinin bulunduğunu vurgulayan bir ilkedir. Gelişimde erken yaşlar önemlidir ilkesi, gelişimde erken yaşların çocuğun şekillenmesi açısından kritik öneme sahip olduğunu açıklanabilir.
Cevap: E

Türkiye Geneli Deneme Sınavı – 2

Eğitim Bilimleri

7. Annesinin, oğlu Taylan'ın bu aylarda kontrolünün çok zor olduğunu, peşinden koşturmaktan yorulduğunu, her işi kendi başına yapmaya çalıştığını, giyinip soyunurken ya da yemek yerken kendisinin ona karışmasını hiç istemediğini, üstüne başına döktüğünü ve etrafı çok kirlettiğini, bir defasında oynamak için parka götürürken elinden kurtulup kaçtığını ve tam yola fırlamak üzereyken güç bela yakaladığını anlattığı ifadesine bakarak, Erikson'un kuramına göre, Taylan'ın özerkliğe karşı utanç/kuşku evresinde olduğu söylenebilir. 1-3 yaşları arasındaki Taylan bu davranışlarıyla bağımsızlık çabası göstermektedir. Temel güvene karşı güvensizlik çabası yaşamın ilk bir yılında görülür. Bu evrede bebekle ona bakım veren kişi (anne) arasında tutarlılığa dayalı bir ilişki kurulursa bebek hem kendisine hem de başkalarına güven duymayı öğrenir. Girişimciliğe karşı suçluluk evresinde 3-7 yaşları arasında çocuk herşeyi merak eder, sormak ve öğrenmek ister. Başarıya karşı aşağılık evresinde okula giden çocuk yaptığı işlerle, okuma yazmayı öğrenmesiyle yeterlilik ve sorumluluk duygularını kazanır. Kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası, ergenlik döneminin gelişim krizi olup ergen bu yaşta yetişkinlikte kullanacağı kimliği edinmeye çaba gösterir.
Cevap: B
8. Grafikteki verilere göre "Zekanın kökenlerinde çevre daha belirleyici bir etkidir." sonucuna ulaşamaz. Araştırma sürecine ilişkin verilen bilgiler ve grafik incelendiğinde düşük zekalı fareler grubunda her kuşakta yapılan hata sayısının arttığı, yüksek zekalı fareler grubunda her kuşakta yapılan hata sayısının azaldığı, zekanın kökenlerinde kalıtımın daha belirleyici bir etken olduğu, yüksek zekalı farelerde kuşak ile hata sayısı arasında negatif yönde (ters yönde) bir korelasyon olduğu görülmektedir ve bunlar söylenebilir.
Cevap: D
9. B.Ç'nin anlattıklarından hareketle babasının, Bem'in yaklaşımına göre geleneksel cinsiyet rolüne sahip olduğu söylenebilir. Çünkü baba tamamen erkeğe özgü davranış kalıplarına sahiptir ve davranışları bununla uyumludur. Enil (erkeksi) rol yüksek düzeyli erkeksi, düşük düzeyli kadınsı rollerle sahip olmak; dişil (kadınsı) rol yüksek düzeyli kadınsı, düşük düzeyli erkeksi rollerle sahip olmaktır. Androjen cinsiyet rolü kendi cinsiyet rolüne sahip olmakla birlikte potansiyel ölçüsünde karşı cinsin rollerini barındıran cinsiyet rolüdür. Belirsiz rol ise kadınsı veya erkeksi rollerin ayrılaşmamış olması anlamına gelmektedir.
Cevap: C
10. Kohlberg'in kuramına göre, B.Ç'nin içinde bulunduğu ahlaki evre iyi çocuk evresidir. Çünkü B.Ç annesinin isteğiyle ve onun analık hakkını hak edebilmek, yani onayı için cinayet işlemiştir. İlaat ve ceza evresi otoritenin emir ve buyruklarına uymak için davranışta bulunulan bir evredir. Saf çıkarıcı, bencilce davranışların yer aldığı, bireyin kendi yararını ön plana aldığı bir evredir. Kanun ve düzen, toplumsal düzeni korumak amacıyla kurallara uymanın esas olduğu bir evredir. Sosyal sözleşme ise insanların iyiliği için kuralların değiştirilebileceğinin dikkate alındığı bir evredir.
Cevap: C

Türkiye Geneli Deneme Sınavı – 2

KPSS

11. Parçada sözü edilen araştırma sonucuna dayalı olarak çocukların erilniğe erken girişleriyle ilgili farklılıkların, tek çocuklarla ikizlerin farklı yaşantılar geçirmesinden kaynaklandığı yargısına ulaşılabilir. Dikkat edilirse ikiz çocuklara anneler yeterince zaman ayıramamakta ya da sütlüleri yeterli olamamaktadır. Buna karşılık tek çocukların anne sütü ile beslenme olanakları daha fazladır ve anne daha fazla zaman ayırayabilmektedir.
Cevap: D
12. Aslında kopya çekme düşüncesine sahip olan Ahmet'in, arkadaşlarının kopya çekerek geçtiği şekilde bir düşünceye sahip olduğundan hareketle yanıtına savunma mekanizmasına sahip olduğu söylenebilir. Yanıtında savunma mekanizması kendisine herkesi kendisi gibi zannetmesi şeklinde tanımlanabilir. Yani bu mekanizmada birey kendisinde varolan olumsuz duyguların yarattığı kaygıyı azaltmak için başkalarında bu özelliğinin olduğu şekilde bir davranış izler.
Cevap: A
13. Edimsel koşullanma ilkelerine göre davranışın yapılma sıklığını artıran uyarıcılara pekiştirici, azaltan uyarıcılara ise ceza adı verilir. Ayırt edici uyarıcı edimsel davranıştan önce gelen ve davranışı kontrol eden, ortaya çıkmasını sağlayan uyarıcıdır. Pekitirici uyarıcı davranıştan sonra gelen ve davranışın tekrarlanmasını sağlayan uyarıcıdır. Koşullu uyarıcı, tepkisel koşullanmada başlangıçta nötr iken koşulsuz uyarıcıyla oluşan çağrışım sonucu organizmanın tepki vermesini sağladığı uyarıcıdır. Koşulsuz uyarıcı, organizmanın biyolojik yapısı gereği otomatik olarak tepki verdiği doğal uyarıcıdır. Genelleme, organizmanın benzer uyarıcılara da tepki vermesidir. Sönme, öğrenilen bir davranışın pekiştirilmediği zaman ortadan kalkmasıdır. Nötr uyarıcı ise organizma üzerinde hiçbir etki yaratmayan uyarıcıdır. Öğrenilmiş uyarıcı ise organizmanın yaşantı sonucu tepki vermeye öğrendiği uyarıcıdır.
Cevap: A
14. Soruda da sözü edildiği üzere öğrenme, tekrar ya da yaşantı sonucu davranışta oluşan kalıcı izli bir değişiktir. İçsel bir durumdur. Doğrudan gözlenemez. Performans ise organizmanın yaptıkları ya da yapamadıklarıdır. Öğrenme ancak performansın yordanabilir. Bununla birlikte öğrenmenin tanımı içinde güdü, yorgunluk, fizyolojik uyum gibi kaynaklara bağlı değişiklikler yer almaz, bu nedenle öğrenmenin tanımı bunları dışarda bırakır. Öğrenme performans katkıda bulunur. Çünkü öğrenme olmadan performansın beklendiği gibi gösterilmesi mümkün değildir. Uygun kontrol yollarıyla, performans öğrenmeyle mi yoksa başka etkenler yoluyla mı oluştuğu yordanabilir. Yani sınav ve değerlendirilmeler esasında performansın öğrenme ile ilgili olduğu söylenebilir. Tekrar ya da yaşantı yoluyla meydana gelen değişiklikler iyive doğru olabileceği gibi kötüye doğru da olabilir. Öğrenmenin tanımı istenildiği gibi öğrenme her türlü yaşantı yoluyla elde edilmiş kalıcı izli davranış değişikliklerini kapsar. Ancak "Yeterli bütüme, olgunlaşma ve güdülenme olmadan sonra uygun çevresel uyarıcılara her organizmanın her davranış kazandırılabilir." ifadesi doğru değildir. Kazandırılacak davranış organizmanın türüne uygun olmalıdır. Yani o davranışla ilgili biyolojik donanımı sahip olmalıdır. Her davranış her organizmaya kazandırılmaz. Örneğin insana uçma öğretilemez.
Cevap: E

2

ÇÖZÜMLER

15. Organizmanın daha önce tepki vermediği bir uyarıya doğal uyarıcının etkisinden yararlanarak tepki vermeyi öğrenmesine tepkisel koşullama adı verilir ve bu öğrenme sürecinde tepki verilmeyen uyarıcıyla, bir yaşıntıyla bağlı olmaksızın tepki verilen uyarıcı arasında bir çağrışım kurulur. Buna göre koşullanmadan önceki herhangi bir tepkisel davranışa koşulsuz tepki denir. Çünkü ifadede denileceği üzere bu tepki hiçbir yaşıntı olmaksızın otomatik olarak oluşmaktadır. O halde koşulsuz tepki denir. Koşullanmadan önce herhangi bir davranışa yol açan uyarıcı koşulsuz uyarıcıdır. Bu şekilde tepki oluşturan bir uyarıcı, hiçbir yaşıntıyla dayanmadan tepki oluşturabilirdiğine göre koşulsuz uyarıcıdır yani öğrenilmiş bir uyarıcı değildir. Davranışı koşullamada kullanılan uyarıcıya koşullama öncesi nötr uyarıcı adı verilir. Çünkü koşullanan uyarıcı başlangıçta organizma üzerinde hiçbir etki yaratabilme özelliğine sahip değildir. Bu tür uyarıcılar başlangıçta nötrdür. Başlangıçta nötr uyarıcıya verilmeyen ancak koşullanmadan sonra oluşan davranış koşullu tepki olarak adlandırılır. Çünkü öğrenme sonucu oluşmuştur. "Koşullanmadan sonra tek başına tepkiyi sağlayan uyarıcıya ayırt edici uyarıcı denir." ifadesi yanlıştır. Ayırt edici uyarıcı tepkisel koşullanmaya özgü değil, edimsel koşullanmaya özgü bir kavramdır. Edimsel davranışı kontrol eden, ortaya çıkmasını sağlama özelliği taşıyan uyarıcıdır.

Cevap: D

16. Edimsel koşullanma ilkelerine göre, amca ve dayının bir süre sonra sadece doğru adla seslendiğinde yanıt vermeleri Sercan'da ayırt etmeyi amaçlamaktadır. Bu şekilde amca ve dayı, Sercan'ı sadece doğru davranışı gösterdiğinde pekiştirmekte ve böylece ayırt etmesini sağlamayı amaçlamaktadırlar. Aksi halde genelleme, yani yanlış bir öğrenme oluşacaktır. Sönmeye, pekiştirme yapılmayarak davranışın ortadan kalkmasını sağlamaktır. Örnekte amaçlanan şey davranışın ortadan kalkması değil, uyarıcılara uygun olan davranışı oluşturmaya, yani ayırt etmeyi sağlamaktır. Kendiliğinden geri gelme ise sönen bir davranışın uyarıcısıyla karşılaştırıldığında yeniden gösterilmesidir. Ket vurma ise önceki öğrenmelerin sonraki öğrenmeleri ya da sonraki öğrenmelerin önceki öğrenmeleri bozması, unutturmasıdır.

Cevap: A

17. Bir şeyin nasıl daha iyi yapılacağını öğrenilmesini gerektiren devinimsel nitelikli öğrenmeler motor öğrenme olarak adlandırılır. Bazı durumlarda sadece davranışın elde edilmesi yetmez o davranışta ustalaşmak ve otomatikleşmek gerekir. Bu şekilde ustalaşılan, otomatikleşen devinimsel nitelikli öğrenmelere motor öğrenme adı verilir. İç görüsel öğrenme, problemleri parçaları arasındaki ipuçlarını ilişkilendirilerek, zihinsel ön çözümlere dayalı bir öğrenmedir. Ani bir kavrayışı gerektirir. Sınama yanıtına yoluya öğrenme, sonucu ulaşılan kadar rastgele davranışlar sergileyerek elde edilen öğrenmedir. Bilişsel öğrenme, zihinsel bir öğrenmedir. Kavramı gerektirir. Yer öğrenme ise zihinde oluşturulan bilişsel senaryolara dayalı bir öğrenmedir. Hangi davranışın nerede yapılacağını öğrenilmesidir.

Cevap: C

KPSS

18. Edimsel koşullanmaya göre, Mesut'un bölgesel yarışmadaki birinciliği davranışın artmasına ve tekrarlanmasına yol açtığı için olumlu pekiştirme. Türkiye şampiyonasındaki ikinciliği ise davranışın azalmasına yol açtığı için cezadır. Edimsel koşullanma ilkelerine göre bir davranışın tekrarlanıyorsa pekiştiriliyor demektir. Dolayısıyla davranışın tekrarlanmasını sağlayan sonuçlara pekiştirme, görülmeye sıklığının azalmasına yol açan ya da gösterilme olasılığının azaltılan uyarıcılara ise ceza denir. Örnekte görüldüğü gibi Mesut için birincilik beklentisiyle gittiği Türkiye şampiyonasındaki ikincilik hoş giden bir sonuç yaratmamış ve davranışın gösterilmesini gibi bir sonuçta yol açmıştır. Bu nedenle ikincilik Mesut için ceza anlamına gelmektedir.
- Cevap: B
19. Tepkisel koşullanma sürecinde bireyin limon yediğinde ağzının sulanması koşulsuz tepkidir. Koşulsuz tepki hiçbir öğrenme ilişkisi olmadan doğal uyarıcıya verilen doğal tepkidir. Limonun ilk aşamadaki halı nötr uyarıcıdır. Çünkü limon görüntüsü birey için başlangıçta herhangi bir tepkiye yol açmamaktadır. Tepki oluşturmayan uyarıcılara nötr uyarıcı adı verilir. Bir süre sonra bireyin limon gördüğünde ağzının sulanması koşulu tepkidir. Çünkü yaşıntı yoluyla elde edilmiş, öğrenilmiş bir davranıştır. Bu türdeki davranışlara koşullu tepki denir. Uzaktan görüldüğünde de ağzın sulanmasına yol açan limon görüntüsü ise koşullu uyarıcıdır.
- Cevap: D
20. Ayça'daki deniz korkusunun oluşumu tepkisel koşullanma yoluyla meydana gelmiştir. Çünkü çocuk için deniz normal şartlarda olumsuz bir tepkiye yani korkuya yol açmadığı halde, geçirdiği olumsuz bir yaşıntıyla korku oluşturan bir uyarıcı haline gelmiştir. Bu öğrenmede doğal olarak sahip olduğu tepki taklak olmak gibi canının yanmasına ve korkmasına yol açan doğal bir duruma ilişkilendirilmiştir ve bunun sonucunda da denize karşı bir korku tepkisi ortaya çıkmıştır. Duyuşsal tepkilerin doğal olmayan uyarıcılara karşı da verilmesinin oluşumunda etkili öğrenme yolu tepkisel koşullanmadır. Edimsel koşullanma, organizmanın bir ihtiyaç durumunda sergilediği davranışlarının sonuçlarına göre elde ettiği bir öğrenmedir. Dolaylı öğrenme, başkalarının yaşantılarından elde edilen öğrenmedir. Gizli öğrenme, farkında olmadan ve belirgin bir pekiştirilmeden elde edilen ve ortaya çıktığında fark edilen öğrenmedir. Deneysel yanıtla yoluyla öğrenme, yine bireyin kendi davranış sonuçlarına göre ancak rastgele elde ettiği öğrenmedir.
- Cevap: B
21. Küçük Seda'nın çingırağı sallama davranışını sürdürmesi edimsel koşullanmanın sonucudur. Çünkü Seda önce çingırağı sallamış ve karşılığında çevresinden onay almıştır. Yani olumlu olarak pekiştirilmiştir. Bunun sonucunda da davranış sıklığı artmıştır.
- Cevap: C

3

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 2

Eğitim Bilimleri

22. Edimsel koşullanmaya göre, Seda'nın ablasının olmadığı zamanlarda yatağını toplamaması; sönmeye. Çünkü Seda'da abla yokken davranış ortadan kalkmıştır. Seda'nın yarıyıl tatilinde ablası eve geldiğinde tekrar odasını toplaması ise kendiliğinden geri gelmedir. Sönmeye bir davranışın pekiştirilmemesi sonucu ortadan kalkmasıdır. Ortadan kalkan davranışın uyarıcısıyla karşılaştığında tekrar gösterilmesi ise kendiliğinden geri gelmedir. Kaçınma koşullanması; itici uyarıcıyla karşılaşmamak için uyarı ortama girmeden uzak durmaktır. Üst düzey koşullanma bir koşullu uyarıcının etkisinden yararlanarak nötr durumdaki bir uyarıcıya karşı da tepki vermeyi öğrenmektir. Gözleme; iki uyarıcıdan daha belirgin, bariz olana tepki vermektir.

Cevap: E

23. Edimsel koşullanma ilkelerine göre, trafikte stres zorlanmalarını yaşayan bir bireyin bunu yaşamamak için otobüs, metro gibi toplu taşıma araçlarını tercih etmesi stresle başa çıkmada kaçınma koşullanmasına örnektir. Birey toplu taşıma araçlarını tercih ederek kendisi için rahatsızlık yaratan yani itici uyarıcı olan durum ya da ortamlardan kaçınmaktadır. Kaçınma koşullanması; organizmanın rahatsızlık, korku, stres yaratan itici uyarıcılardan uzak durması, onlarla hiç karşılaşmamasıdır. Olumsuz durumlardan uzak durulduğu için olumsuz olarak pekiştirme sağlar ve etkili bir öğrenmeye yol açar. Batıl davranış, davranış ile sonucu arasında hiçbir ilişkinin olmadığı, tesadüf pekiştirme sonucunda oluşan yanlış bir öğrenmedir. Kademeli yaklaşma, hedef bir davranışın küçük tepki basamaklarına ayrılarak küçük adımlarla her adımda pekiştirme sağlanarak organizmaya kazandırılmasıdır. Karşı koşullanma, var olan bir koşullanmanın tam tersi bir koşullanma durumunun yaratılmasıdır. Garcia etkisi ise bir tada karşı olumsuz bir koşullanmadır. Uyarıcıya tepki arasında yakın bir zaman olması bile koşullanmanın olabileceğini göstermektedir.

Cevap: A

24. Selen Hanım'ın aynı markadan olursa kendisine verilen arabayı kolaylıkla sürebilmesi olumlu aktarma, başka bir marka arabayı sürmeyi öğrenmesinin uzun zaman alması olumsuz aktarmaya örnektir. Olumlu aktarma, elde edilen bir öğrenmenin elde edilecek yeni bir öğrenmeye desteklemesi, kolaylaştırmasıdır. Olumsuz aktarma ise var olan bir öğrenmenin yeni elde edilecek bir öğrenmeyi alışkanlık çatışması nedeniyle zorlaştırması, öğrenilmesini engellemesi ya da öğrenilmesinin uzun zaman almasına yol açmasıdır. Olumsuz aktarmanın en büyük çelircisi ket vurma ya da bozucu etkidir. Ket vurma ya da bozucu etki elde edilmiş iki öğrenmenin birbirine karışması, unutmaya yol açması ya da öğrenmelerden birisinin diğerini unutturmasıdır. Yani ket vurmada iki ya da daha fazla sayıda öğrenme vardır ve bunlar birbirine karışmaktadır. Aktarmada ise henüz daha ikinci bir öğrenme elde edilmemiştir. Ket vurma ileriye doğru yani ilk elde edilen öğrenmenin kendisinden sonra elde edilmiş bir öğrenmeyi bozması şeklinde olabileceği gibi, geriye doğru yani sonradan elde edilen öğrenmenin kendisinden önce elde edilen öğrenmeyi karıştırıp, bozması şeklinde de olabilir. Biliş haritası elde etmiş öğrenmelerin zihnimizdeki haritasıdır. Çevreye ilişkin bilişsel şemalarımızdır, haritalarımızdır.

Cevap: C

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 2

KPSS

25. Hababam Sınıfı öğrencilerinin yeni öğretmeni öğrenci zannetmeleri ve öğrenme gibi davranışları davranışa yaklaşımına göre genelleme örnektir. Çünkü öğrenciler daha önce koşullandıkları öğrenci tanımına benzeyen öğretmeni öğrenci zannetmişler ve davranışları da buna uygun şekilde olmuştur. Genelleme koşullanan uyarıcıların benzerlerine de aynı tepkinin verilmelidir. Uyarıcılar arasında benzerlik ne kadar çok olursa genelleme ihtimali o kadar artar. Ayırt etme, genellenmenin tersidir. Sadece koşullanan uyarıcıya tepki verirken benzer olsalar diğer uyarıcılara tepki vermemektir. Dereceli koşullanma, koşulu bir uyarıcının etkisinden yararlanarak nötr durumdaki bir uyarıcıya da tepki vermektir. Davranışta kontrast, bir davranışın gücünün ve çeşitliliğinin pekiştirilmeyen durumda azalırken, pekiştirildiği durumda daha da artış göstermesidir. Karşı koşullanma, sahip olunan koşullanmanın tam tersi bir koşullanma oluşturma durumudur.
- Cevap: B
26. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerle anne ve babalarının politik ve dini tutumları arasında yüksek bir benzerlik olduğunun görülmesi sosyal öğrenme kuramının görüşlerini desteklemektedir. Sosyal öğrenme kuramı öğrenmelerin model alma, gözlem ya da taklit gibi stratejilerin kullanılarak doğrudan öğrenenin değil bir modelin davranış sonuçlarına göre oluştuğunu savunmaktadır. Bu araştırmada da görüldüğü gibi öğrencilerin görüşleriyle model durumundaki anne ve babalarının görüşleri örtüşmektedir. Bu da, bu öğrenmelerde model almanın bir etken olduğunu göstermektedir. Tepkisel koşullanma, daha önce tepki verilmeyen nötr bir uyarıcıya koşulsuz bir uyarıcıyla ilişkilendirilerek tepki vermeyi öğrenmektir. Edimsel koşullanma, organizmanın kendi davranış sonuçlarına göre oluşan bir öğrenmedir. Gestalt kuramı öğrenmenin kavrama yoluyla oluştuğunu savunur. Bilgi işleme kuramı, öğrenmede uyarıcıların dış dünyadan alınması, algılanması, işlenmesi ve geri getirilmesi süreci üzerinde durur.
- Cevap: D
27. Öğrencilerin pekiştirilmemeleri nedeniyle matematik dersine katılımları azalırken, pekiştirilmeleri nedeniyle psikoloji dersine katılımlarının artışı edimsel koşullanma ilkelerine göre davranışta kontrasta örnektir. Davranış pekiştirilmediği durumda azalırken, pekiştirildiği durumda her zaman olduğundan daha da artma eğilimine girmiştir. Burada bir ayırt etme söz konusudur.
- Cevap: A
28. Birinci gruptaki öğrencilere öğrenmelerinin ne kadarının hatalı ne kadarının hatasız olduğuna dair düzenli bilgiler verilmesi geribildirimdir. Bu sayede öğrenme düzeyleri ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin başarı düzeyleri de artış göstermiştir. Geribildirim, öğrenmede bir yöntem olup öğrenme sürecini olumlu şekilde etkilemektedir. Geribildirim sonuçları bilgilidir demektir. Anlamsal çağrışım; öğrenme malzemeleri, uyarıcılar arasında zihinsel çağrışım bağlı oluşması demektir. Aralıkli çalışma; düzenli, sistemli planlı çalışmaktır. Kavramsal gruplandırma, öğrenme malzemesinin birbiriyle ilişkili olan kavramların gruplandırılarak düzenlenmesidir. Genel uyarılmışlık hali öğrenme için tetikte olma, duyarlılık hali, bir uyarıcının diğer uyarıcılar arasından ayırt edilmesini anlamındadır.
- Cevap: C

4

ÇÖZÜMLER

29. Yapılan deneysel çalışmada deneklerin çok büyük bir bölümünün birinci listedeki isimleri sıralarken, ikinci listedeki isimleri hatırlamada zorlanmaları ileriye bozucu etki (ileriye ket vurma) olarak adlandırılır. Görüldüğü gibi denekler her iki öğrenmeyi de elde etmişlerdir. Ancak elde ettikleri ilk öğrenme ikinci öğrenmenin hatırlanmasını zorlaştırmış, engellemiştir. Bu duruma ileriye ket vurma ya da ileriye bozucu etki adı verilir. Eğer denekler ilk listedeki isimleri hatırlamakta zorlansalardı, bozucu etkinin yönü yani ket vurma geriye doğru olacaktı. Ket vurma ve olumsuz aktarma sorularında dikkat edilmesi gereken nokta olumsuz aktarmada henüz ikinci bir öğrenmenin olmadığı ve var olan öğrenmenin değerinin elde edilmesini zorlaştırması, ket vurmada ise iki öğrenmenin de var olduğu ve bunların birbirlerine karıştığıdır. Yani aktarma öğrenmeyle ilgili bir sorun iken, ket vurma hatırlamayla ilgili bir sorundur.
- Cevap: D**
30. İkinci gruptakilerin problemi çözmeleri kavrama yoluyla öğrenmeye örnektir. Çünkü ikinci gruptakiler ellerindeki malzemeleri biraz inceledikten sonra çözümü aniden zihinlerinde üretmişler ve problemi çözmüşlerdir. Yani çözüme zihinsel olarak ulaşmışlardır. Kavrama yoluyla öğrenme; problemi oluşturan parçalar arasındaki ilişkileri inceleme, zihinsel sinama yapımlarla yapma, bunun sonucunda oluşan ani ve tam bir kavrayıştır. Ezbere dayanmamaktadır. Sonuca birey kendisi ulaşmaktadır. Bu nedenle kalıcı ve benzer durumlara transferi kolaydır. Uzun süre hatırlanır. Yaratıcılığı gerektirir.
- Cevap: C**
31. Birinci gruptaki deneklerin problemi çözmeye yolu sinama yapımlarının sonucudur. Bu gruptakiler ellerindeki ipuçlarını değerlendirerek yerine bazı davranışları denemişler ve rastgele bir şekilde sonuca ulaşmışlardır. Bu yolla problem çözümünde birey problemle sonucu arasındaki ilişkileri inceleyip zihinsel bir şekilde çözüme ulaşmak yerine, problemi çözüme kadar bazı davranışları sergilemiş, yani sürdürürken uymayanı eleyerek çözüme ulaşmışlardır. Bu yolla elde edilen öğrenmeler deneme yapımla yoluyla öğrenme adı verilir.
- Cevap: A**
32. Birinci gruptakilerin mukavva kutuları mum altlığı olarak düşünememeleri işleve takılma olarak adlandırılır. İşleve takılma, yaratıcı düşüncenin önündeki engellerden birisi olup, nesnelere bir problem çözümünde sadece gerçek işlevleriyle düşünmek, başka bir amaçla kullanmayı akıl edememektir. Örnekte görüldüğü gibi ilk gruptakiler kutuları sadece içine bir şey konan, taşımakta kullanılan bir araç olarak düşünerek gerçek işlevine takılmışlar ve başka bir amaçla değerlendirmeyi akıl edememişlerdir. Algısal set oluşturma; insanları, olayları ve durumları kendi önyargılarına göre değerlendirmeye eğilimlidir. Öncelik etkisi, elde edilen bir öğrenme dizini içinden başta elde edilenlerin daha iyi hatırlanması; sonralık etkisi, elde edilen bir öğrenme dizini içinden sonradan elde edilenlerin daha iyi hatırlanmasıdır.
- Cevap: E**

KPSS

33. Gizil öğrenme, belirgin bir pekiştiric olmadan ve farkında olmadan elde edilen bir öğrenmedir. Öğrenme olduğunun farkına performansla döndüğüden sonra varılır. Tolman tarafından ortaya konulan bir öğrenme yoludur. Amaçlı davranışçılık ya da işaret gestalt kurama ait bir kavramdır.
- Cevap: E**
34. Sosyal öğrenme kuramına göre, Serap'ın ablasından kendisini de eylemlere götürmesini istemekten vazgeçmesi dolaylı cezanın sonucudur. Sosyal öğrenme kuramına göre öğrenmeler dolaylı yolla yani bir modelin davranışlarının sonuçlarına göre elde edilir. Örnekte de görüldüğü gibi ablanın bir davranışı kendisi için olumsuz bir sonuç yaratmış, bu durumu zihinsel olarak işleyen Serap, kendisi bir yaşantı geçirmediği halde ablasının davranış sonuçlarının cezaıyla karşılaşması sonucu "Eğer bu eylemlere katılırsam ben de cezalandırılırım." öngörüsüyle kendisini de bu eylemlere götürmesini istemekten vazgeçmiştir. Aralıklı pekiştirme, organizmanın her davranışının ya da her an pekiştirilmesinin yerine zaman zaman ya da belli davranışlarının pekiştirilmesidir.
- Cevap: D**
35. Edimsel koşullarla ilkelere göre çalışanların işe zamanında gelmeleri olumsuz pekiştirme sonucudur. Olumsuz pekiştirme, istenilen davranışı sergileyerek itici bir uyarıcıdan ve onun yaratacağı sonuçlardan uzak durmak demektir. Bu şekilde istenilen davranış artışı gösterir. Bunun sonucunda organizma ortamdaki olumsuz bir durumun çıkmasını ya da hiç girmemesini sağlar. Olumlu pekiştirme ise istenilen davranışın ardından ortama hoş giden bir uyarıcının ya da sonucun girmesidir. Bu da istenilen davranışın artışı sağlar. Ceza ise istenmeyen bir davranışın ardından ortama giren istenmeyen bir uyarıcı ya da sonuç nedeniyle istenmeyen davranışın azalmasıdır. Olumsuz pekiştirme sorularıyla ceza sorularının çözümünde dikkat edilmesi gereken nokta budur. Yani davranış bir istenmeyen durumdan kaçmak için yapılıyor ve bu şekilde istenilen davranış artıyorsa bu olumsuz pekiştirme sonucudur. Eğer davranış azalıyorsa bu cezanın sonucudur.
- Cevap: B**
36. Öğrencilerin müdür yardımcısından da çekinmeye başlamaları ikincil dereceden koşullara örnektir. Öğrenciler önce müdürle yaşadıkları olumsuz bir durum nedeniyle ondan korkmaya başlamışlardır. Yani müdür koşullu bir uyarıcı olmuştur. Ardından müdür yardımcısı ile müdür yan yana gelmiş (bitişiklik) ve nötr uyarıcı durumundaki müdür yardımcısından da çekinmeye başlamışlardır. Bu şekilde oluşan bir koşullu uyarıcıyla nötr uyarıcı eşleşmesi sonucu ortaya çıkan koşullanmalara ikincil dereceden koşullama adı verilir. İkinci koşullanmada ilk koşullu uyarıcı koşulsuz uyarıcının yerini almıştır.
- Cevap: A**

5

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 2

Eğitim Bilimleri

37. "Pekiştiric denildiğinde genellikle organizmanın ortaya koyduğu tepkinin sonucu olarak elde ettiği yiyecek, afetin, oyuncak, not gibi bir uyarıcı akla gelir. Oysa Premack gibi bazı kuramcılara göre edimsel koşullanmada tepki bir uyarıcı tarafından değil, aslında başka bir tepki tarafından pekiştirilmektedir. Örneğin bir çocuk için uyarıcı çikolata ise ilgili tepki çikolatayı yeme davranışdır. Dolayısıyla asıl pekiştiric çikolata değil çikolatayı yemek." ifadesi Premack ilkesini tanımlamaktadır. Premack ilkesine göre yapılan pekiştirmelerde pekiştiric bir uyarıcı değil bir faaliyettir. Organizmanın pekiştirilmesinde yapmayı çok istediği bir faaliyeti, yapmayı daha az tercih edeceği bir faaliyeti yaptırmak için pekiştiric olarak kullanılır. Sembolik pekiştirmede ise organizmaya bir davranışı karşılığında doğrudan pekiştireci vermek yerine, pekiştirece götürece davranışları yapması, bunların karşılığında çeşitli simgeleri toplaması ve sonunda bu simgelerin gerçek pekiştiriclerle değiştirilmesi esastır. Crespi etkisi, davranış sonucunda verilen pekiştiricinin büyüklüğünün artmasıyla dürtünün azalması ve tepki miktarının daha da artmasıdır.
- Cevap: B**
38. Gülşah Hanım'ın davranışları değişken aralıklı pekiştirmeye örnektir. Örnekte görüldüğü gibi Gülşah Hanım öğrencilere hiç beklemedikleri anlarda pekiştiric vermektedir. Bu şekilde yapılan, yani pekiştiric ne zaman verileceğinin baştan belli olmadığı uygulamalara değişken aralıklı pekiştirme denir. Pekiştiric ne zaman verileceğinin belli olduğu uygulamalara sabit aralıklı pekiştirme denir. Pekiştiric geleceği zamana doğru organizmanın tepkileri artar ancak pekiştiric elde ettikten sonra azalmaya yönelir. Sürekli pekiştirme, her doğru davranışın pekiştirilmesidir. Davranışın cabuk yerleşmesini sağlar. Ancak organizma sürekli pekiştiric bekleyeceği için pekiştirme kalkınca cabuk sönmeye yol açar. Oranlı pekiştirmelerde davranışın sayısı dikkate alınır. Sabit oranlı pekiştirmede kaçınıcı davranışın pekiştirileceği baştan bellidir. Değişken oranlı ise organizma kaçınıcı davranışının pekiştirileceğini önceden bilemez. Bu nedenle de davranış sürekli tekrarlar ve en kalıcı öğrenmeleri sağlar.
- Cevap: E**
39. Temel koşullama ilkeleri çerçevesinde son aşamada, fareler yiyecek almak için kola basarken ortama ışık verildiğinde, deneyin ilk aşamasında koşullama yaratmış olan zil sesi, ikinci aşamada ışığa karşı koşullanmayı engelleyeceğinden dolayı ışık koşullu bir uyarıcı haline gelebilecek ve daha sonra ortama ışık verildiğinde fareler kola basma davranışını sürdürüceklerdir. Yani ışık koşullu bir uyarıcı olmayacaktır. Bu duruma engelleme adı verilir. Engelleme, nötr uyarıcının ilk koşullu uyarıcı ve koşulsuz uyarıcının da olduğu bir durumda verildiğinde, nötr uyarıcının koşullu uyarıcı haline gelebilmesidir. Yani koşullu uyarıcının nötr uyarıcıya engel olmasıdır. Çünkü eğer nötr durumdaki bir uyarıcı, koşullandırılmak üzere koşullu uyarıcı ve koşulsuz uyarıcının bir arada olduğu bir düzende sunulursa, organizma koşulsuz uyarıcının verilme gereğini koşullandıran uyarıcı olarak algılayacağından, nötr uyarıcıyla aralarında bir bağ kuramayacaktır. Bu şekilde nötr uyarıcı koşullu uyarıcı haline gelemez. Buna engelleme adı verilir.
- Cevap: D**
40. Davranışın sürdürülmesinin sağlanmasında sürekli aynı pekiştiric kullanılmamasının nedeni pekiştiric alışmanın önlenmesidir. Çünkü bir organizmanın davranışlarının sürdürülmesi sağlamak amacıyla sürekli olarak aynı pekiştiric kullanılırsa bir süre sonra bir organizmada bu uyarıcıya karşı bir alışma oluşur ve pekiştiric etkisini kaybeder. Bu nedenle pekiştirmelerde sürekli aynı pekiştiricleri vermekten kaçınılmalıdır.
- Cevap: B**

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 2

KPSS

41. Davranışçı öğrenme kuramlarına göre; davranış organizma için olumlu bir sonuç sağlarsa sürer, öğrenme uyarıcıyla tepki arasında kurulan bir bağdır, organizma bir uyarıcı karşısında verdiği tepkiyi başka bir zaman karşılaştığında tekrarlar ve davranışlar uzun süre pekiştirilmezse sıklığı azalır veya söner. Ancak ceza uyarıcıyla tepki arasındaki bağı söndürmez. Sadece davranış baskılar, etleteri ya da istikdavinin azalmasına yol açar. Ceza neyin yanlış olduğunu öğretir, ancak neyin doğru olduğunu göstermez.
- Cevap: C**
42. Bir süre sonra çocukların rakamları hızlı olmakla birlikte çok çirkin ve hatalı olarak yazmaları Thorndike'in kuramına göre etkinin yayılması olarak adlandırılır. Thorndike'a göre öğrenmenin temel ilkesi etki kanunu yani davranışların sonuçları, pekiştirilmesidir. Ancak eğer pekiştiric zamanında verilmez ya da uygun olan davranışın ayırt edileceği şekilde sunulmazsa bir genelleme olur ve organizma doğru bir davranışla birlikte yanlış bir davranış da öğrenir. Yani pekiştireci doğru davranışın yanında yer alan diğer davranış da yaptığında aldığı zanneder. Bu durumda da bazı yanlış öğrenmeler ortaya çıkar. Örnekte görüldüğü gibi öğrenmenin yanında pekiştireci öğrencilerinde hızlı yazma becerisini kazandırmak amacıyla vermek ama bununla birlikte ortaya çıkan yanlışları göz ardı etmektedir. Bunun sonucunda öğrencilerde hızlı yazmanın yanında çirkin yazma davranışı gelişmektedir. Bu duruma etkinin yayılması adı verilir. Ait olma, öğrenme amacıyla sunulacak uyarıcıların birbirleriyle ilişkili olarak verilmesi anlamındadır. Çünkü Thorndike'a göre öğrenme bir çağrışım kurmadır ve çağrışım sadece bitişik olarak sunulan uyarıcılar arasında değil birbirleriyle ilişkili olan uyarıcılar arasında kurulur. Öğelerin gücü; daha güçlü, çeki, diğerlerinden farklı olan uyarıcıların daha etkili olabilmesi ve tepki oluşturabilmesi demektir. Tekrar ise uyarıcı tepki bağının tekrarlanması ve bu şekilde öğrenmelerin daha da kalıcı hale gelmesidir.
- Cevap: D**
43. Okul rehberlik servisinde davet edilen uzmanın "Çocuklarımız ve biz" isimli seminerde, "Nedenler bilemem ama çocuklarımızla ilişkilerimizde her konuda kendimizi haklı görür ve bu davranışımızı ısrarla sürdürmeye çalışırız. Bu belki de anne ve babalara özgü bir davranış kalıbı olsa gerek. Olayları bir de onun gözüyle görmeyi hiç düşünmeyiz. Bu nedenle de hep kendimizi haklı görerek, çocuklarımızı özgür davranma hakkı tanımayız. Her şey bize göre ise ve bizim istediğimizi gibiyse doğrudur. Bize uygun olmayan her zaman olumsuzdur. Bu anlayışsızlığımızın bedelini de hep ödemek zorunda kalırız." ifadesi insan ilişkilerinde empatinin öneme vurgu yapılmaktadır. Empati; karşısındaki gözüyle görülebilmek, doğru olarak anlayabilmek demektir. Onun gözüyle dünyaya bakıp nesnellik kaybetmeden "Onun yerinde olsam ben de hissedirdim." diyebilmezdik. İçinden geldiği gibi yaşayabilmek; kalplara takılmadan, sosyal baskılara maruz kalmadan bireyin kendi iç dünyasından gelen sese kulak vermesidir. Saygınlık, bireyin için, dürüst, samimi olmasıdır. Görüldüğü gibi olması, olduğu gibi görünmesidir. Yanlışmazlık; bireyin hata yapmayacağına düşünmesidir. Yaşantıya açık olma; bireyin içsel ve dışsal uyarılara açık olması, onları çarpıtmadan algılaması ve kabul etmesidir.
- Cevap: B**

6

ÇÖZÜMLER

60. Mükemmel bir insan olmadığının bilincinde olup kusurlarını ve sınırlarını iyi bilen, mükemmel olmaya çalışmayan, zayıflığından ve tutarsızlıklarından utanmayan ve kendini suçlu hissetmeyen, başkalarının kendisinden daha yetenekli, daha akli başında, olduğunu bile bile onlara erişmeye çalışmayan ve bundan da bir aşaklık duygusuna kapılmayan Okan Bey'in kendini kabul ettiği görülmektedir. Kendini kabul, bireyin kendisini ve sahip olduğu özelliklerini olduğu gibi kabul edebilmesidir. Problem merkezli olma, ilişkiler ve sorunlarda karşıdakinin özelliğini ne ya da kişiliğine yönelmek yerine yaşanan probleme odaklanmak, çözüm için problemi dikte ederek hareket etmek demektir. Başkalarını yönlendirme, kişiler arası ilişkileri önemsemek ve ilişkilere açık olmaktır. Demokratik karakter yapısı, herkesin kendisine göre tercihleri, seçimleri ve potansiyeli olabileceğini, herkesin kendi kararını verebileceğine ilgili bir potansiyelle sahip olduğunu kabul etmektir. Otantik olma; doğal olmak, içinden geldiği gibi yaşayabilmek, modayı, çevresel etkileri önemsememek demektir.

Cevap: E

61. Arjantin'e eğitim için giden Selim'in, okuduğu okuldaki arkadaşlarına kolbastı oynamayı, onların da Selim'e tango yapmayı öğretmesi kültürelleşmeye örnek teşkil etmektedir. Kültürleşme, farklı toplumlardaki bireylerin karşılıklı olarak kültürel etkileşiminde bulunması olarak ifade edilebilir. Kültürleşme ile her iki kültür ögesi de değişime uğrar. Türkiye'ye tatil gelen modern dans eğitimci Nicolay'ın Türk halk danslarından etkilenecek danslarını Türk folklorüne özgü figürlerle sentezlemesi ise kültürlenmedir. Bir bireyin ya da grubun kendi kültüründe bulunmayan yepyeni bir birleşime varmasıyla kültürlenme gerçekleşir. Brezilya'ya turist olarak giden Onur'un sokakta yürürken gördüğü, Samba Festivali geçidinde yer alan dansçıların giydiği kıyafetleri yardımıyla kültürel şok kavramı ile ifade edilebilir. Bireylerin ait oldukları kültürle uyumlanan farklı kültürel öğelerle karşılaşması sonucunda kültürel şok gerçekleşir.

Cevap: B

62. Yaygın eğitim, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen formal eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar. Yaygın eğitime belli bir yaş sınırı yoktur. Her yaş grubu için (çocuk, genç, yetişkin vb.) yaygın eğitim faaliyetleri düzenlenebilir. Yaygın eğitim; kısaca açıklamak gerekirse, ailede, çevrede, iş yerinde, her yerde ve her fırsatta yurttaşlara sürekli verilen yaşam boyu eğitimi kapsamaktadır. Yaygın eğitime belli bir yaş sınırı yoktur. Her yaş grubu için (çocuk, genç, yetişkin vb.) yaygın eğitim faaliyetleri düzenlenebilir. Yaygın eğitim, bireylerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte farklı süre ve düzeylerde yapılan eğitim biçimidir. Halk eğitim merkezleri, hizmet içi eğitim etkinlikleri, kurslar yaygın eğitim kapsamındadır. (Tuğba'nın gittiği ebru kursu) Örgün eğitim, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireyler için yapılan düzenli eğitimidir. Öğrencilerin eğitim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim-öğretim türüdür. Sınıf sınıf ilerleme söz konusudur. Belirli bir yaş grubuna yöneliktir. Örgün eğitim, okul sistemini ifade etmekle ve okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşmaktadır (Tunç'un derslerde ebru sanatı ile ilgili teknikleri aktarması).

Cevap: E

KPSS

63. A, D ve E seçeneklerinde verilen ifadelerin üçüde Daimici eğitim anlayışının özelliklerindedir. Ancak verilen metin daimici eğitim anlayışında yer alan, seçkin bireylerin eğitimi vurgulamaktadır. Daimicilik felsefesine göre herkesin eğitilmesi gerekmez. Eğitim yalnızca seçkin bireyler içindir.

Sorunun B seçeneği esasici eğitim anlayışının, C seçeneği ise yeniden kurmacılık felsefesinin eğitime bakış açısını yansıtmaktadır.

Cevap: E

64. Açık sistem; girdi, işlem, çıktı ve dönüştürme üreten ve en az bir hedef gerçekleştirme üzere örüntülenen uygulamaya konan ve her uygulama sonucuna göre yeniden düzenlenen bir örüntü olarak tanımlanabilir. (Sönmez, 2008:6) Açık sistemin temel öğeleri girdi, işlem, çıktı, dönüştürme, dönüştürme, sistemin hedefini gerçekleştirmek için dışarıdan alınan ve gerekli olan her türlü malzeme, değişkendir. (İşlenmiş, işlenmemiş ya da yarı işlenmiş maddeler, para, enerji, insan, bilgi, beceri, ses, ışık, koku vs.) İşlemler sistemin girdilerinin hedefler doğrultusunda işlendiği, biçimlendiği, yani istenilen ürün durumuna getirildiği bölümdür. İşlemlerin bir adı da kara kutudur. Bu bölümde işletim zihinsel süreçler, emek, araç, gereç ve donanım, fiziksel, biyolojik ve kimyasal yapılar vs. sistemin amacını gerçekleştirmek için tek tek ya da birlikte işe koşulabilir. İşlemler bölümünün bir özelliği de denetleyici ve koruyucu mekanizmalar yani iç dönütler olmasıdır. Bunlar sistemin dinamik denge kurmasını yani istikrarlı olmasını sağlar. Hedeflere uygun girdileri denetleyen, düzenleyen mekanizmalar iç dönütlerdir. İç dönütler görevini yerine getirmediği zaman sistem, açık sistem olma özelliğini yitirir. Çıktılar, girdilerin işlemler bölümünden hedefler doğrultusunda biçimlendirilip oluşturulmasının sonucunda ortaya çıkan ürünlerin tümüdür. Bunlar yeni bir maddede, işlenmiş ya da yarı işlenmiş ürün, bilgi, enerji, tutum, araç, gereç, donanım, canlı bir organizma, para olabilir. Eğer girdilerle çıktılar birbirine özdeş ise, sistem yoktur. Çıktılar, sistemin hedefine nitelik ve nicelik açısından çakışıyor sistem tam işliyor demektir. Son olarak dönüt ise, hedefin gerçekleştirilme derecesini ölçmek için yapılan işlemleri, işlemlerin yanlarını neledir olduğunun, bunların nasıl ve ne yolla değerlendirileceğini belirlemek amacıyla yapılan tüm sınıavlardır. (Sönmez, 2008:7-8)

Cevap: D

65. **I. Farklar Yaklaşımı (Olması Gereken Özellikler - Mevcut Özellikler = Fark)**
Bu yaklaşıma göre ihtiyaç; bireylerde oluşması beklenen özellikler ile var olan özellikler arasındaki farkları ortaya çıkarır. Bu farkın boyutunu mevcut bir problemin varlığını ya da yokluğunu da ortaya koymaya yarar. Gözlenen başarı düzeyi ile gözlenen başlangıç düzeyi arasındaki farka bakılır. Önceden belirlenmiş standartlara bireylerin uygunluğu belirlenir. Bu standart sabittir ve önceden belirlenmiştir. İstenilen, olması gereken bu standartlar ve bireylerde bu standart özelliklerin varlığına bakılır. Bu özelliklerin durumuna göre program seçilir.

II. Analitik Yaklaşım (Varsayımlar, Eleştirel Bakış, Yönelimler, Gelecek)
Ulusal ve uluslararası durumlara ve koşullara göre oluşan değişimlere ait yönelimlerin dikkatli bir şekilde incelenmesi esasına dayanır. Olası durumlardan oluşabilecek yönlere ilişkin varsayımlar yapılır. Bu yaklaşım, gelecekte ortaya çıkması olası durumlardan yola çıkarak ihtiyaç belirlenmesini içerir. Programın geliştirileceği alanın özellikleri iyi ortaya konulmalı olması gereksinimler belirlenmelidir.

III. Demokratik Yaklaşım (Çoğunluğun Görüş, İstek ve Beklentileri)
Programın hedef kitlesini oluşturan grupların istek ve beklentileri, değer ve görüşleri dikkate alınır. Genel bir program düzenlenmesinde, toplumdaki bazı referans veya baskı gruplarının (işviri toplum kuruluşları, dernekler, sendikalar vb.) ve toplumun çoğunluğunun görüşleri ve değer talepleri doğrultusunda eğitim ihtiyacını analiz etme yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda çok sayıda insan grubunun katılımı, ihtiyacı geçerli kılabılır ancak bu ihtiyacı çok belirgin olduğu anlamına gelmez. Bu yaklaşımın en önemli özelliği çok sayıda insanın ihtiyaç değerlendirme sürecine katılmasıdır.

I	II	III
Mevcut özelliklerin belirlenmesi	Eleştirel ve varsayımlara dayalı olarak özelliklerin belirlenmesi	Grubun istek, değer ve beklentilerinin belirlenmesi

Cevap: C

9

Türkiye Geneli Deneme Sınavı – 2

Eğitim Bilimleri

66. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle sosyal bilimlerde yaygın kullanılan bir tasarımdır. Bilimin alt dallar halinde sıralanması amaçlanır. Biçim ve uygulama olarak konu alanı tasarımı benzerlikle beraber konu yerine disiplin yani dersler üzerine yoğunlaşılır. Temel yarı akademik alanlar üzerine kurulmuştur. Dersler arasında bağlantı yoktur her disiplin kendi özelliğine göre işlev görür. Öğrenci tarih dersinde bir tarihçi gibi, fizik dersinde de bir fizikçi gibi yetiştirilir. Bu yaklaşımda konuların ne şekilde verildiği ve bu bilgilerin nasıl kullanılabileceği önemli görülmemektedir. Bu tasarımda önemli olan ilgili disiplinin (bilim dalının) mantığını, yöntemini ve özelliklerini öğrencilere aktarmaktır.

Cevap: C

67. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Bakanlığın bilimsel danışma ve karar organıdır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı kimlerin öğretmen olabileceğine ilişkin kaynak bir liste yayımlayarak ihtiyaç halinde alan dışından kişiler atanabilir kararını vermede yetkilidir. Aşağıda 2011 yılında yapılan bir uygulama örneği verilmiştir: Rehber Öğretmenliği Alanına Kaynak Olarak Belirlenen 12/07/2010 tarihli ve 74 sayılı Kararla Değişik 07/07/2009 tarihli ve 80 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı eki Çizelgedeki yükseköğretim programları mezunlarından, taban puanı aranmadan başvuruda bulunmalarının tamamlanmış puan üstünlüğü esasına göre atanmasından sonra rehber öğretmen açığının giderilmesi durumunda, 2011 yılı atama dönemlerine mahsus olmak üzere aynı kararın Felsefe alanına kaynak teşkil eden yükseköğretim programlarından mezun olanların da bu alan öğretilmesine atanmaları; bu şekilde atanması yapılanların Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında yüksek lisans yapanlar hariç olmak üzere atandıktan alanla ilgili "Özel alan kredisinden az olmamak üzere" hizmet içi eğitim kursundan geçirilmeleri uygun mütalaa edilmiştir.

Cevap: C

68. Öğretmenin toplama konusunu dersin kazanımlarına uygun olarak işleyebilmesi ve öğrencilerin bu kazanımlara ulaşması programın uygulanabilirlik özelliği ile ilgilidir. Uygulanabilirlik özelliği gereğince, programlar bilimsel, ekonomik ve toplumsal yapı ile gelişmeyen nitelikte; aynı zamanda uygulayıcısı olan öğretmenlere rehberlik edecek biçimde açık, anlaşılır ve uygulanabilir olmalıdır. Öğrencilerin toplama konusunu öğrendikten sonra günlük yaşamlarında bu bilgiyi kullanması ise işlevsellik özelliği ile ilgilidir. İşlevsellik özelliği gereğince programlar işe yaraymalı, fonksiyonel ve günün koşullarına uygun olmalı, öğrencilerin ilgi-ihyaç- yetenek ve seviyeleri göz önüne alınarak hazırlanmalıdır.

Cevap: B

69. Mehmet Bey'in "Bu derste Atatürk ve Dil konusunu işleyeceğiz." demesi hedeften haberdar etme işlemidir. Hedeflerden haberdar etme sürecinde, öğrenciye öğretim işinin başında o derste neler öğreneceği belirtilir. Öğrencilere ders sürecinde işlenecek hedefler söylenir. Mehmet Bey'in "Üstelik bu dersimizdeki etkinlikler sırasında bu kurallara uygun davranmanız, Atatürk ile ilgili bir anıya daha özeneceksiniz. Bu anda, Atatürk'ün kişiliğinin belki de bilmediğiniz yönlerinden söz edeceğiz." ifadesi de güdüleme - motivasyon-istekli kıldır. Bu basamakta öğrenilen bilginin, öğrencinin öğrenim hayatında ya da sosyal yaşamda ne tür işlerine yarayacağı söylenir ve tartışılır.

Cevap: C

KPSS

70. Program değerlendirme, program tasarımı aşamasında verilen kararların değerlendirilmesi için bilgi toplama ve bilgileri yorumlama sürecidir. Program değerlendirme, öğretim sürecini ve öğretim kaynaklarını gözden geçirmek, karşılaşılan sorunları analiz etmek, öğrencilerin kazanımları süreciyle ilgili programın amaçlarını ve iş hayatında bu çevrede çalışılan bireylerin niteliklerini karşılaştırarak programı geliştirmek için yapılır. Değerlendirmede, öğrencilere, öğretim yöntemlerine ve öğretim kaynaklarına, programın amaçlarına, mezunların başarılarına ve programın tatmin olmalarına ilişkin veriler toplanmalıdır.

- İçerdiği program hedeflerine uygunluğunu saptama
- Yeni hazırlanacak programlar için iyi gösterici olma
- Programda aksayan yönlerin tespit edilmesi
- Öğretim etkinliklerini daha etkin bir konuma getirme
- Program değerlendirme süreci ile ilgili "Okul yönetiminin etkinliği belirleme" bu süreçte dışındaki genel eğitim süreci ile ilgili bir durumdur.

Cevap: A

71. **Eylül Öğretmen sıfatının tanınması sorunda öğrencilerin tanımlı söylemeleri: BLGİ**
Bloom taksonomisinde yer alan ilk düzeydir. Öğrencinin bilgisi tanıması veya hatırlamasını içerir. Burada öğrencinin bilgisi kullanılması istenmez, fakat onun sadece öğrendiği şekilde hatırlanması istenir. Bilgi düzeyindeki bir soruya cevap verilebilmesi için öğrencinin daha önce öğrendiği gerçekleri, gözlemleri ve ifadeleri basitçe hatırlaması gerekir.

Eylül Öğretmen daha sonra sıfatlar ile ilgili birer örnek yazmalarını istemesi: KAVRAMA
Kavrama basamağında bilgi düzeyinde kazanılan davranışların öğrenci tarafından özümsemesi ve kendine mal edilmesi söz konusudur. Sözü olarak bir olgunun nedeni, nasıl ve niye olduğunu kendi cümleleriyle gerekçe göstererek açıklama, yeni örnekler verme, verilen bilgi bunlar hakkında varsayımlarda bulunabilme bu ana basamağın kapsamı içindedir.

Cevap: B

72. Soruda eğitim programlarının eğitim durumları boyutunda cevaplanması gereken sorulardan biri sorulmuştur. Sorunun seçenekleri incelendiğinde;

Seçenekler	Açıklama
A) Öğrenci davranışı olarak ifade edilmiş mi?	Hedef boyutunda cevaplandırılması gereken bir soru
B) Öğrencilerin ilgi ve düzeylerine uygun mu?	İçerik boyutunda cevaplandırılması gereken bir soru
C) Uygun zaman ve öğretim materyali kullanılmış mı?	Eğitim durumları boyutunda cevaplandırılması gereken bir soru
D) Konular çağdaş bulgulara dayalı mı?	İçerik boyutunda cevaplandırılması gereken bir soru
E) Amaca uygun ölçüt kullanılmış mı?	Değerlendirme boyutunda cevaplandırılması gereken bir soru

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

73. A) Öğretim sürecinde açıklık ilkesini uygulamıştır: Fatma Öğretmen'in, sınıfa vücudunu-zun iç organlarını tanıtan bir maket getirmesi açıklık ilkesine uygundur.
B) Öğretim süreçlerine öğrencileri de katmıştır: Fatma Öğretmen "Peki şimdi bu yolculuğu bir de biz deneyelim. Doğduğum krakerleri herkes ağzına atsın, haydi çigneyelim, herkes yuttu mu? Bu yolculuk nasıl devam ediyor?", denilerek sınıfa sorular yönelir.
C) Öğretim sürecinde analogi uygulaması yapmıştır: Sindirim sisteminin çalışmasını organlardan besinlerin geçişi bir "yolculuğa" benzetilerek açıklanmıştır.
D) Öğrencilerde yaratıcılığı geliştirin etkinlikle yapmıştır: Fatma öğretmen yaratıcılık ile ilgili bir etkinlik yaptırmıştır.
E) Birden fazla duyu organına seslenecek etkinlikler yapmıştır: Bu etkinlikte öğrencilerin uygulama sürecine girmesi birden çok duyu organının işe koşulması anlamına gelir. Ayrıca sınıfa maket getirilmesi de duyu organı sayısını artırır.

Cevap: D

74. Örnek olay inceleme, belirli bir öğretim konusu ile ilgili gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin sınıf ortamında neden, nasıl ve sonuç ilişkisine göre incelenerek çözümlenmesidir. Öğrencilerin o konu ile ilgili bilgi, beceri ve tutum kazanmasını sağlamak ve benzer olaylar karşısında daha hızlı ve etkin çözüm yolları bulmalarına yardımcı olmak için kullanılır. Bu yöntem daha çok kavrama ve üstündeki bilişsel davranışların kazandırılmasında kullanılır.

Cevap: C

75. I. Altı şapkalı düşünme – karar verme (Doğru ifade)
II. Konuşma halkası – empati (Doğru ifade)
III. İstasyon-ekip çalışması (Doğru ifade)
IV. Deney – yansıtma (Yanlış ifade)
V. Beyin fırtınası – duyu ve düşünceyi ayırt etme (Yanlış ifade)

Deney tekniği

Bilimsel bir gerçeği öğrencilere kontrollü ortamlarda kanıtlamak amacıyla yapılan bir öğretim tekniğidir. Deney tekniğinde esas, deneyimin öğrenciler tarafından yapılmasıdır. Ayrıca kuramsal (teorik) bilgileri uygulamaya dönüştürmek amaçlanır. Öğretim süreçlerinde deney; bazı araç, alet ve maddelerin kullanılması suretiyle öğrencilerin henüz bilmediklerini keşfetmeleri, çeşitli yollarla kazanılan bilgilerin doğruluğunu açık olarak görmeleri için yapılan bir öğrenme etkinliğidir. Deney, bir kanunu ispatlamak amacıyla yapılan ve şartları değiştirilebilen kontrollü gözlemdir. Yansıtma söz konusu değildir. Yansıtma daha çok tartışma süreçlerinde proje ve problem çözme gibi etkinliklerde gerçekleşir.

Beyin Fırtınası

Beyin fırtınası bir olay, durum ya da problem çözümünde kullanılan kısa sürede yeni, farklı, orijinal fikirler üretme temelli bir tekniktir. Aynı zamanda beyin fırtınası bir problem çözme tekniği ve bir tartışma tekniğidir. Bireylerin eleştiriyer vermeyen bir ortamda düşüncelerini açıkladıkları, özgün görüşlerin üretimi sağlamayı hedefler. Hayal gücü, çağrışım ve orijinalite temeldir. Duygu ve düşünceyi ayırt etme konuşma halkası tekniğinin bir özelliğidir.

Cevap: D

KPSS

76. Ön organize ediciler, yeni bilgiler için bir yapı oluşturur, yeni bilginin çerçevesini çizen ve yeni bilginin öğrencinin daha önce kazanmış olduğu bilgi ile ilişkilendirilmesini sağlayan başlangıç ifadeleridir. Bu başlangıç ifadeleri sözel açıklamalar olabileceği gibi, semalar, somut modeller, grafikler, benzetimler de olabilir. Ön organize edici, derste sunulacak bilginin genel bir çerçevesini çizerek konu ile ilgili ayrıntıların yerleştirilmesini bir yapı oluşturur. Genellikle en yüksek düzeyde öğrenme, öğrencinin öğreneceği materyali, öğrencinin sahip olduğu semalarla (bilgisel yapıları) en uygun olduğunda gerçekleştirmektedir. Bu bakımdan dersin ön organize edicilerle başlaması gerekir. Böylece girişteki ifadeler, açıklamalar, çizelgeler alınacak olan bilginin geniş bir çerçevesini çizerek öğrencinin ayrıntıya geçişine yardımcı bir yapı oluşturmaya yardımcı eder. Birçok ders kitabında verilen hedefler, ünitelerin anahtarları birer ön organize edici örneğidir. Ayrıca, kitaplarda, üniteye başlamadan önce, ünitelerin gözden geçirilmesini sağlayıcı nitelikte olan hazırlık çalışmaları da bir ön organize edici örneğidir. Ön organize ediciler öğrenilecek geniş bilgiden sonra sunulur. İfadeyi yanlıştır. Çünkü ön organize ediciler öğrenilecek geniş bilgiden önce sunulur ki önceki bilgilerle bağlantı kurulabilsin.

Cevap: B

77. Öğretmenin öğrencilerinden gönüllü olan üç kişiyi bir durum verip ve canlandırmalarını istemesi: Dramadır.

Drama: Bir sözcüğü, bir kavramı, bir davranışı, bir tümeceyi, bir fikri, bir yaşantıyı veya bir doğaçlama, rol oynama gibi tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanarak, bir grup çalışması içinde oyun veya oyunlar geliştirerek, eski bilişsel örüntülerini yardımıyla yeniden yapılandırmaya yönelik etkinlikler sürecidir (San, 1998).

Öğretmenin öğrencilere deprem tatbikatı yaptırması: Benzetimdir.
Benzetim: Tehlikeli, riskli ve maliyetli durumlarda ortaya çıkması, olası olumsuz durumları ortadan kaldırmak amacıyla gerçeğe yakın bir ortamda yapılan bir öğretim tekniğidir. Benzetim, sınıf içinde öğrencilerin bir olayı gerçekmiş gibi ele alıp üzerinde eğitici çalışma yapmalarına olanak sağlayan bir öğretim tekniğidir. Diğer bir tanımla, öğrenmeyi desteklemek üzere gerçeğe uygun olarak geliştirilen bir model üzerinde yapılır.

Cevap: C

78. Zıt Panel

1. Tekrar ve pekiştirme amaçlı bir tekniktir.
2. Genelde ünite sonlarında ve konunun gözden geçirilmesinde etkilidir.
3. Sınıf içi bir tekniktir. Bir lider seçilir daha sonra soru ve cevap grubu belirlenir. Her bir bölümde 4-6 kişi yer alır. Soru grubu soruları sorar, cevap grubu da yanıtları verir.
4. Öğrencilerin soru sorma ve tartışma becerilerine katkı sağlar. Yeni fikirlerin ortaya çıkmasını ve etkileşimi sağlar.

Cevap: B

11

Türkiye Geneli Deneme Sınavı – 2

Eğitim Bilimleri

79. Soruda geçen "başka bir öğrencinin de hasta/yaralı yakını gibi davranarak telaşlı bir şekilde 112'yi araması empati ile ilişkilidir". Anlama önemlidir ve buna uygun canlandırma yapılacaktır.
Rol oynama, problemlerin hareketlerle ortaya konularak tartışılması ve çözüm yollarının bulunmasıdır. Bireyin kendisini başkasını yerine koyarak çok yönlü gelişmesini, öğretimde aktif olarak rol almasını, kendisini ifade edebilmesini, yaratıcı olmasını, yaşamı çok yönlü algılamasını, araştırma istek ve duygusunun gelişmesini amaçlayan, bireyin öğrenme isteğini artırıcı bir tekniktir. Empati, temelli bir tekniktir. Öğrenci kendisini bir başkasının yerine koyarak onu anlamaya çalışır ve onun gözünden dünyaya bakar. Bu bağlamda öğrenci kendi duyu ve düşüncelerini başka bir kimeyle gerek ifade eder. Böylece öğrencilerde empatinin yanı sıra iletişim, hoşgörü, sempati ve etkin iletişim kurma gibi duyu ve becerileri geliştirir.
Rol oynama tekniğinde temel amaç, öğrencilerin belli durumlara ilişkin olarak kendi duyu ve düşüncelerini anlamalarına yardım etmek ve kendilerini çevreleyen sosyal dünya hakkında bir anlam oluşturmalarını sağlamaktır.

Cevap: A

80. I. Öğretimin okul öncesinde kullanılmaması (Yanlış)
II. Ön bilgilerle yeni kavramların bütünleştirilmesini sağlaması (Doğru)
III. Kavram yanlışlarını önlemede etkili olması (Doğru)
IV. Olguların ve örneklerin somutlaştırılmasında etkili olması (Yanlış)
V. Dersin her aşamasında farklı amaçla kullanılabilmesi (Doğru)
Kavram haritaları, bireylerin nasıl öğrendikleri ile anlamlı öğrenme konuları arasında köprü kuran bir tekniktir. Bir kavram haritası daha geniş bir kavram başlığı altındaki kavramların birbirleriyle ilişkilerini gösteren iki boyutlu bir şemadır. Kavramların öğrencinin zihnine girmesi için öğrencinin ön bilgisinin yeterli olması ve etkin olarak kavramları ve o kavramlar arasındaki ilişkileri düşünmesi de gereklidir. Kavram haritaları, bilginin zihinde somut ve görsel olarak düzenlenmesini sağlar. Kavram haritaları içeriğin özetlenmesinde, tanıtılmasında ve ölçülmesinde etkin olarak kullanılır. Kavram haritaları bir olayı veya konuyu topluca gösteren, kavramları, kavramlar arası ilişkileri ve illikleri kısaca belirten çift boyutlu araçlardır.
• Doğru yapılmaları halinde öğretimin her basamağında kullanılabilir.
• Haritalar tüm sınıf etkinliğinde veya küçük grup etkinliklerinde öğrencilerin katılımlarıyla geliştirilebilir.
• Kavram haritaları dinamikdir. Çocuk yeni deneyim kazandıkça, haritaya yeni kavram ve ilişkiler eklenebilir.
• Haritadaki ilişkiler, daha derinliğine incelendikçe yeni kavramlar ve ilişkiler ortaya çıkarılabilir.

Cevap: B

81. **Sarı şapka:** (lyimserdir). Olayların olumlu yönlerine odaklanır; avantajları ve faydalı yönleri düşünür. A,C,D,E seçenepleri bu özelliktedir. B seçeneği ise siyah şapkadır. Karamsardır. Olumsuzluklar, riskler, dezavantajları ifade eder. Bir şeyin niçin yapılmayacağını düşünür.

Cevap: B

KPSS

82. Beyin ürünü, beyin fırtınasına benzer bir tekniktir. Öğrencilerin bireysel ve grup olarak görüş geliştirebilmelerini teşvik etmek için kullanılır. Sınıftaki tüm öğrencilerin bu etkinliğe katılması sağlanır. Bu teknik eğitim yılı başında sınıf kuralları oluşturulurken de kullanılabilir. Bir konu ya da problem belirlenir ve sınıf 6-7 kişilik gruplara ayrılır. Her öğrenciye bir konunun farklı yönleriyle ilgili 3 tane kart verilir. Her öğrenci her karta konuyla ilgili görüşlerini yazar ve sıra ya da masanın üzerine koyar. Ardından her öğrenci sırayla kart çeker ve o kartı sesi bir şekilde okur. Sonra herkesin göreceği şekilde sıraya koyar. Benzer fikirler gruplanır. Tüm grup görüşlerini okuduktan sonra, görüşler sınıfla paylaşılır ve tahtaya yazılır.
Tekniğin etkili olarak kullanılabilmesi için :
• Öğrencilerin bu tekniği kullanmadan önce konuyla ilgili ön bilgilere sahip olması gerekir.
• Tekniğin amacı belirlenmeli ve teknik başka örnekler üzerinde öğretilmelidir.
• Öğrencilerin görüşlerini sıklıkla belirtebilmeleri için rahat bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır.
• Görüşler asla eleştirilmemelidir.

Cevap: D

83. Kavramsal karikatürler, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak öğrencilerin dersle ilgili bilgi ve becerilerini pekiştirmek ve kalıcı öğrenmeleri sağlamak için kullanılır. Kavram karikatürlerinde genellikle üç ya da daha fazla karakterin günlük bir olay hakkında karşılıklı soruları ya da fikirleri konuşma balonları biçiminde sunulmaktadır. Kavram karikatürleri normal karikatürlere göre farklı özellikler göstermektedir. Karikatürler bireyleri güldürmek amacıyla kullanıldıkça, kavram karikatürleri öğrencileri eğlendirerek bilgilerini sorgulamak amacıyla kullanılmaktadır. Kavram karikatürleri; duruma yeni bir yolla bakma tanırken, bir yandan da daha ileri fikirlerin geliştirilmesi için bir uyarı niteliği taşımaktadır. Mizahi şekilde hazırlanmazlar; ancak ilgi çekmek, tartışma ve bilimsel düşünmeyi uyarmak amacıyla hazırlanmışlardır. Karakterlerin fikirleri eşit statüde ortaya konmakta olup günlük olaya ilişkin birbirinden farklı bakış açıları, kabul edilebilir ve akla yatkın düşünceler olarak ileri sürülmektedir. Düşünceler genellikle bireylerin fiziksel olgu, ilke ya da durumlar hakkındaki var olan yanlışlarını ve hatalı bakış açılarını da kapsamaktadır. Her yaştaki öğrencine, sınırlı okuryazarlık becerilerine rağmen, çekici ve ulaşılabilir gelmesi için kavramsal karikatürlerde kısa metinler kullanılır.

Cevap: E

84. Süreç kontrolü, verilen bir proje ya da çalışmanın evrelerinin öğretmen tarafından izlenmesi sürecidir. Öğrencilere verilen çalışmalar eğer öğretmen tarafından izlenmesi öğrenci çalışmalarını bir başkasına yaptırabileceği gibi öğrenci çalışmayı bitiremeyecektir. Buna göre proje yöntemi süreç kontrolü ile gerçekleşir. Diğer yöntemlerde süreç yönetimi söz konusu değildir.

Cevap: B

85. Tartışma, kavramsal olarak iki veya daha fazla kişinin, bir konuyu açıklığa kavuşturmak için görüş ve düşüncelerini, karşılıklı konuşmalar şeklinde ortaya koymalarına denir. Tartışma eğitimde kavramları kavuşturmak ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Tartışma yöntemi hem bilişsel alan hem de duygusal alan kazanımların gerçekleşmesine katkıda bulunan bir yöntemdir. Bu yöntem; dinleme, sorgulama, fikir alış-veriş ve bir konuyu değerlendirme gibi etkinlikleri içerir. Bu yöntemde soru sorma işlemine öğrenciler de katılır. Gerek öğrenciler gerekse öğretmen, yöneltilen sorulara verilen yanıtları eleştirme, doğruluğuna ilişkin görüş belirtme ve yorum yapma gibi davranışlarda bulunur. Ayrıca öğrencilerin kendilerini ifade etme, kalabalık içinde konuşma, kendi görüşlerini savunma ve gerekçelendirme gibi becerileri de kazandırır. Buna göre tartışma yöntemi genelinde ve uygulama tekniklerinde (panel, sempozyum, zıt panel, forum vb.) soru cevap tekniği tamamlanır. Soru-cevap tekniği bireylerin tartışma sürecine girmelerinde bir araç işlevi taşır.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

86. Bireysel öğretim: Herhangi bir uzman kişinin (öğretmen-egitici) olmadığı ve bireyin kendi kendine oto didaktik bir süreçte davranış kazandığı bir öğretim yöntemidir. Sınıfların kalabalık olması ve her öğrenciye gereksinim duyduğu bireysel zamanın verilememesi bu yöntemin önemli ortaya koymaktadır. Bireysel çalışma yöntemi, bir öğrencinin bir konuyu yaparak, yaşayarak öğrenme yoludur. Bu yöntem, bir öğrencinin bir konuyu kendi başına öğrenmek istediği ya da kendi başına çalışma yapma yoluyla öğrenme yaklaşımlarında etkilidir. Bu yöntem çağışılan konuya göre bilgi düzeyinde de katkı sağlayabileceği gibi bireysel yapılan bir araştırmada ödevinde analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerindeki davranışları kazandırmada kullanılır.

Cevap: C

87. Düşün-Eşleş-Paylaş, öğrencilerin içerik hakkında konuştukları ve tüm grupla paylaşmadan önce fikirlerini tartıştıkları üç aşamalı öğrenci hareketinden oluşan bir işbirlikli tartışma stratejisidir. İşbirlikli öğrenmenin iki önemli özelliği olan düşünme zamanı ve akran etkileşimi öğelerini ortaya çıkarır. Düşün-Eşleş-Paylaşın amacı, öğrencilerin bilgiyi işlemelerine, iletişim becerileri geliştirmelerine ve düşüncelerini saflaştırmalarına yardımcı olur. Bu stratejiyle, öğretmen:

- Açık uçlu bir soru ya da problem ortaya atar.
- Öğrencilere, cevapları hakkında düşünmek için bir ya da iki dakika verir.
- Öğrencileri, cevaplarını tartışmaları ve fikirlerini paylaşmaları için eşleştirir.
- Öğrencilere cevaplarını küçük bir grupla ya da tüm sınıfla paylaşmaları için fırsatlar verir.

Öğrencilerin cevabı düşünmek, sonra bir akranla paylaşmak ve farklı bir bakış açısı görmek için zamanları olduğundan, daha büyük bir grupla paylaşma konusunda daha istekli ve daha az endişeli olabilirler. Ayrıca, gerekirse cevaplarını değiştirmeleri için de zaman verir ve 'yanlış' cevap verme korkusunu azaltır.

Cevap: A

88. Metabilisnel düşünme gücü içsel zekâ alanı ile öncelikle ilgilidir. İçsel zekânın ilgi alanı kendinin farkında olma, kendini anlayabilme ve iç dünyasıyla ilişki kurabilme üzerindedir. Kişisel – İçsel Zekâ, kendimiz hakkındaki duygu ve düşünceleri şekillendirebilir, yaşamı sürdürülebilir ve yaşadıklarımızdan öğrendiklerimizle, hayat felsefemizi oluşturabilir, yaşamımızı bu doğrultuda planlanma, kişisel istek ve hayaller oluşturabilme becerisidir.

İçsel Zekaya Sahip İnsanların Özellikleri :

1. Yalnız kalmaktan hoşlanır.
2. Yaşadığı her olay ve deneyim üzerinde çok fazla düşünür.
3. Kendi içinde bir değer ve anlayış sistemi oluşturur. Her şeyde kendinden bir şey arar.
4. Kendi duygu ve düşüncelerinin farkındadır.
5. Kendisini farklı tarzlarla ifade edebilir; yazar, ressam, heykeltıraş...vb.
6. Yaşam felsefesini oluşturmaya yönelik bir anlayış içindedir.
7. Bireysel çalışmalarından zevk alır.
8. Yaşamında motivasyon kaynağı, hedefleridir.
9. Kendisi üzerinde düşünmek için çok zaman harcar ve sürekli bir kişisel değerlendirme süreci yaşar.

Cevap: C

KPSS

89. Tam öğrenmeyi birçok faktör etkilemektedir. Bunların bir bölümü öğrencinin olgunlaşma düzeyi, genel yeteneği, öğretmenin kişilik özellikleri, ailenin sosyo-ekonomik statüsü gibi öğretme-öğrenme süreciyle doğrudan geliştirilemeyecek faktörlerdir. Diğer bölümü ise öğrencilerin dersle ilgili ön öğrenmeleri; ilgisi, tutumu, başarılı olabileceğine olan inancı, öğretim hizmetinin niteliği gibi okuldaki öğretim-öğrenme süreci yoluyla değiştirilebilir değişkenlerdir.

Cevap: E

90. A) Öğrencileri eğlendirmesi (Yanlış)
B) Öğrencilerin öğretmenlerini daha fazla sevmeleri (Yanlış)
C) Öğrencilerin bilişsel giriş davranışlarını olumlu etkilemesi (Yanlış)
D) Verilecek mesajı kuvvetlendirme (Doğru)
E) Disiplin olaylarının azalmasına neden olması (Yanlış)

Öğretim süreçlerinde verilecek mesajların alıcı konumundaki öğrenciye aktarılmasında jestler ve mimikler kullanılır. Bunun amacı verilecek mesajı kuvvetlendirmedir. Destek amaçlıdır. Fakat dikkatli kullanılması gerekmektedir çünkü sık ve gereksiz kullanımında öğrencinin verilecek mesajı alması engellenir.

Cevap: D

91. Öğretimsel hedeflere ulaşabilmek için gerekli tüm tedbirlerin alınması sınıf yönetiminin önemli bir amacıdır. Sınıf içinde akışı engelleyen her türlü davranış istenmeyen davranışlardır. Bu davranışların giderilmesi için de sınıf kuralları oluşturulur. İstenmeyen davranış, sınıfta durma veya ortama uygun olmayan, bilinçli olarak yapılan davranışlardır. Davranış bilimsel olarak öğretmenlerin şikâyet ettikleri beş tür sınıf içi istenmeyen davranış, önem sırasına göre şunlardır;

1. Saldırı: Öğrencilerin, öğretmen veya diğer öğrencilere fiziksel veya sözlü saldırıları.
2. Ahlaksızlık: Kopya çekmek, yalan söylemek, hırsızlık.
3. Otoriteye karşı gelme: Öğretmenlerin kendilerinden yapmalarını istedikleri şeylere itiraz etme.
4. Sınıf içi saygısızlık: Yüksek sesle konuşma, tuhaf davranışlar, sınıfta dolaşmalar.
5. Zamanı boşa geçirme: Verilen görevi yerine getirmeme, dersle ilgilenmeme, ders dışı işlerle ilgilenme.

Ayrıca öğrencilerde görülen istenmeyen davranışlar;

- Bireysel davranışlar,
- Öğrencilerin arkadaşlarıyla olan ilişkisi ve
- Öğrencinin öğretmeni ile ilişkisi adı altında üç başlıkta incelenebilir.

Bu açıklamalara göre dersin kendileri için önemini kavrayamayan, motive olmamış öğrenciler yukarıda ifade edilen süreçlerin sonunda sınıf içi disiplin sorunları artar.

Cevap: A

13

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 2

Eğitim Bilimleri

92. Benzetim sınıf içinde öğrencilerin bir olayı gerçekmiş gibi ele alıp üzerinde eğitici çalışma yapmalarına olanak sağlayan bir öğretim tekniğidir. Yani öğrenmeyi destelemek üzere gerçeğe uygun olarak geliştirilen bir model üzerinde yapılan bir öğretim yaklaşımıdır. Pilotların ürettiği öncesi yapay koşullarda eğitim çözümleri, uçak bombardıman birlikleri ve astronotların eğitimi, tıpçuların kadavra üzerinde çalışmaları bu tekniğe birer örneklerdir. Benzetim tekniği de süre sınırsızdır amaca ulaşılan kadar devam eder. Benzetim tekniği savurganlığın ve oluşabilecek kazaların önüne geçilmesi açısından etkili bir yoldur. Benzetim tekniğinde öğrenci gerçek ortamda kullanmadan önce araçların işlemini öğrenir. Benzetim tekniği bir düşünce değil bir hareket bir olaydır.

Cevap: A

93. Müze eğitimi tekniğinden yararlanırken etkili öğrenmeyi sağlamak için dikkat edilmesi gereken bazı unsurlar vardır. Planlı bir etkinlik olarak Müze eğitiminde öğrenciler için gözlem formu oluşturulmalı ve onlara kurallar söylenmelidir. Müze eğitimi tekniği sonrasında ise öğrencilerden aldıkları notları raporlaştırıp yazılı ya da sözlü olarak sunmaları istenmelidir. Bu açıklamalar ışığında A, B, D ve E seçeneklerinde belirtilenler doğrudur. Müze eğitimi öğrencilerin gerçek yaşantıları geçirecek olayları ya da varlıkları doğal ortamında görmelerini, ilk elden öğrenme yaşantıları geçirmelerini ve okulda öğrendikleriyle yaşam arasında bağ kurmalarını sağlamak amacıyla kullanılır. Bu yüzden genel ikeler bağlamında bazı öğrencilerin gönüllülük esasına göre Müze eğitimine katılması söz konusu değildir.

Cevap: C

94. Deney, bilimsel bir gerçeği kanıtlamak için yapılan denemelerdir. Koşullar önceden belirlenmeli ve güvenilir ölçümler alınmalıdır. Öğretmen gerekli denemeleri ve hazırlıkları yaptıktan ve gerekli önlemleri aldıktan sonra gerçekleştirilir. Öğrencilerin bilgilerini gözlem ve deneyler yaparak kazandırdıkları, teorik bilgileri pratik olarak uyguladıkları bir yöntemdir. Bu öğretim tekniği somut yaşantılar aracılığıyla öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlar. Eğitsel oyunlar ise öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesini ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesini sağlayan etkinliklerdir. Eğitsel oyunlar özellikle öğrenmeye yönelik olmalı ve bir amaç için sınıf içinde uygulanmalıdır. Oyunlar öğrencilere neşeli ve rahat bir ortam sağlamaktır. sınıf içi çalışmalara da değişiklik getirmektedir. Bu tanımda da karşımıza bireyin öğrendiği bilgi ve becerileri somut yaşantılar aracılığıyla tekrar etmesi ya da uygulaması çıkmaktadır.

Cevap: D

95. Öğrenme stili, bireylerin daha etkin ve verimli biçimde öğrenebilmelerini gerçekleştirebilmek için kendilerine ilişkin özellikler bağlamında oluşturdukları, kişisel olarak tercih ettikleri yöntemlere denir. Kolb, modelin bilimsel dayanaklarını John Dewey, Kurt Lewin ve Jean Piaget'in çalışmalarından almaktadır. Kolb'un öğrenme stili yapısı iki boyuttadır. Birincisi, kavrama ve işleme içerir somut ve soyut düşünme boyutu, ikincisi de bilgiyi işleme etkinliği olarak aktif ya da yansıtıcı biçimde işleme boyutunu oluşturmaktadır. Model, yaşantıya dayalı öğrenme sürecini dört alana sahip bir döngü ve bu alanların da dört öğrenme biçimine uyan Somut Yaşantı - hissetmeye dayalı, Sezgisel, deneme yanılma, hisler, Yansıtıcı Gözlem-izlemeye dayalı, Gözlem, izleme, kendi duygu ve düşüncesi, Soyut Kavramsallaştırma - düşünmeye dayalı, Mantık, kavram, bilimsel yaklaşım Aktif yaşantı - yapma ve yaşamaya dayalı yapıları olarak tanımlanmaktadır.

Cevap: C

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 2

KPSS

96. **Melda Öğretmen:** Türkiye'nin başkenti Ankara mıdır Okan? (Yanıtı "Evet." ya da "Hayır." olan sorulara tercih etmiştir.)
Okan: Evet öğretmenim.
Melda Öğretmen: Doğru Okan sana bir artı verdim. Bugün ayın 5'i evet beş numara kalk bakalım Cengiz (Sorduğu sorulara doğru yanıt veren öğrencilere artı, yanlış yanıt veren öğrencilere eksi puan vermiştir)
Melda Öğretmen: Bu soruyu sana hazırladım Cengiz söyle bakalım Ankara'nın 1923'teki nüfusu kaçtı? (Önceden hazırladığı soruları, belirlediği öğrencilere sormuş ve random yol takip etmemiştir. Konunun önemli kısımlarının yanı sıra ayrıntı denebilecek bilgileri sormuştur.)
Cengiz: Bilmiyorum öğretmenim.
Melda Öğretmen: O zaman eksiği hak ettin. (Sorduğu sorulara doğru yanıt veren öğrencilere artı, yanlış yanıt veren öğrencilere eksi puan vermiştir.)
Melda Öğretmen yukarıdaki uygulamada hatalar yapmıştır. Buna göre "Yanıtı bilinmeyen soruların bölümlere ayırması ve ipuçları vermesi." gibi bir uygulama yapmamıştır.

Cevap: D

97. En genel anlamıyla dönüt öğrenciye öğrenme sürecindeki performansı ile ilgili bilgi verme, yapılan bir davranışın sonucu söyleme ve öğrencinin nerede yanlış yaptığını ifade etmektir. Eksikler, hatalar bildirme sürecidir. Dönüt kullanmanın bazı ilkeleri vardır. Bu ilkelerden biri de "Yanlış", "Olmadı", "Hatalı", "Yapamadın" gibi olumsuz dönüt ifadeleri çok sık kullanılmaz. Çünkü olumsuz dönütün sık kullanımı öğrencide öz yeteriğinin düşmesine ve öğrencinin zamanla öğrenilmiş çaresizliğe düşmesine neden olabilir. Çünkü Öz-yeterlilik "bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinliği organize edip, başarılı olarak yapma kapasitesine duyduğu inançtır."

Cevap: D

98. Uzaktan eğitim öğrenci ile öğretmenin fiziksel olarak aynı ortamda olmaması durumunda kullanılan eğitim teknolojilerindedir. Uzaktan eğitim ile öğretmenler ve öğrenciler asenkron uzaktan eğitim (kendi seçtiği zamanlarda basılı veya elektronik ortamları el değiştirmesi) veya senkron uzaktan eğitim (eş zamanlı iletişimi sağlayan teknolojiler ile etkileşim) yöntemlerinden uygun ve mümkün olanını kullanarak eğitim çalışmalarını yürütebilirler.

Buna göre;

- I. Çok geniş öğrenci kitlesine hizmet sunabilen bir eğitim sistemidir (Doğru).
- II. Çok çeşitli iletişim teknolojilerini eğitim hizmetine sunabilen bir sistemdir (Doğru).
- III. Ayrı niteliklere sahip bireylerden oluşmuş hedef kitleye farklı uygulamalarla eğitim hizmeti sunabilmektedir (Doğru).
- IV. Bilgi ve becerilerin artması, değişmesi ve çeşitlenmesinin bir sonucudur (Doğru).
- V. Sınıf içinde öğrenci rollerini ve etkileşimini desteklemektedir (Yanlış).

Çünkü uzaktan eğitimde bilinen geleneksel sınıf yapısı yoktur. Öğrenci ve öğretmen farklı yerlerde. Teknoloji yoluyla bir kesim vardır. Ve genelde bireysel bir öğretim sürecidir.

Cevap: E

99. Öğrenme - öğretme sürecinde kalıcı ve etkili davranış değişikliği sağlamanın en etkili yolu araç ve gereç kullanmaktır. Bu süreçte ne kadar duygu organı katılırsa öğrenme o kadar kalıcı olur bu süreçte araç ve gereç kullanımı ön plana çıkmaktadır. Elmo, Data Show ve LCD Paneller gibi gösterim araçları, A,B,D,E seçenekleri bu süreçte etkilidir. Ancak C seçeneği "Öğrencilerin ön öğrenmelerini ortaya çıkarma" araç ve gereç kullanımında etkili olmaz.

Cevap: C

14

ÇÖZÜMLER

100. I. V-diyagramı aynı zamanda öğrenme ve öğretme sürecini değerlendirme aracı olarak da kullanılabilir (Doğru)
II .V-diyagramı öğretim sürecinde tek başına kullanılabilir. (Yanlış)
III. V-diyagramı öğrencilerin ardışık kavramları öğrenmesine ve yorumlamasına yardımcı olan bir araçtır. (Doğru)
IV. V-diyagramı, bilginin nasıl öğrenildiğini göstermenin yanında öğrenilen bu bilginin aynı zamanda nasıl özümse edildiğini de ortaya koyar. (Doğru)
Vee diyagramı, kendi başına bir etkinlik olmayıp sınıf içi veya sınıf dışı bir etkinliğin daha iyi özümsemesi ve anlamlandırılması için yardımcı bir araçtır. Gowin, öğrencilerin laboratuvar- da bilgisi daha iyi anlayıp yapılandırması amacıyla,70'li yıllardaki çalışmaları sırasında "V" şeklinde bir diyagram geliştirmiş ve bunu "Vee-diyagramı" olarak adlandırmıştır.
Vee diyagramları, hemen her düzeydeki bütün etkinliklerde rahatça kullanılabilmesi, hazırlan- ma kolaylığının olması, etkinlik öncesi öğrencileri araştırmaya sevk etmesi, kavram öğretimine yardımcı olması ve kavram yanlışlarını tespit etme amacıyla kullanılır. Öğrencilere bilgilerinin daha iyi organize etme, daha etkili bir biçimde araştırma yapma ve öğrenmelerini sağlama için kullanılan bir ölçme değerlendirme uygulamasıdır.
Cevap: D
101. B seçeneği cezadır. Ceza, istenmeyen davranışları önleme, düzeni sağlama da araç olarak kullanılabilir. Ceza, istenmeyen davranışlara karşı en son başvurulabilir olmalı, diğer seçenek- ler işe yaramadığında düşünülebilir. Öğretmen, cezadan çok önleyici yöntemlere başvur- malı, ama ceza vermeye çalışmak uğruna dersin engellenmesine de izin vermemelidir. İstenmeyen davranışların engellenmesi için şunlar yapılmalıdır;
Öğretmen sınıfta olumsuz bir öğrenci davranışı ile karşılaştığında sorunu aşağıdaki stratejileri kullanarak çözebilir:
1. Sorunu anlamak
2. Görmezden gelmek
3. Uyararak
4. Derste değişiklik yapmak
5. Sorumluluk vermek
6. Öğrenciyle konuşmak
7. Okul yönetimi, aile ve rehber uzman ile ilişki kurmak
8. Ceza vermek
Cevap: B
102. Yarışmacının, Bülent Ersoy'un kendi performansı ile ilgili yaptığı eleştirileri algılayamaması Bülent Ersoy'un konuşurken açık, anlaşılır bir dil kullanmamasından kaynaklanmaktadır. Açıklık, öğretmenin iletişim sürecinde, dersi işlerken ve değerlendirme yaparken (sınavlarda) kullandığı dilin anlaşılır, açık, net ve anlamlı olması şeklinde ifade edilebilir.
Cevap: E
103. Yapılan ölçme işleminde birimler eşit ancak, oransal işlemler yapılamadığından dolayı kullanılan ölçek eşit aralıklı ölçektir.
Cevap: C

KPSS

104. Mustafa Öğretmen'in temel amacı öğrenme eksiklerini ve güçlüklerini belirlemek olduğundan yaptığı değerlendirmenin amacı öğrencilerin gelişimini izlemektir. Buna uygun olan değerlen- dirme formatif değerlendirmedir.
Cevap: D
105. I. öncülde sıralama işlemi olduğundan ölçme, II' de atılan gol sayısı miktar belirttiği için ölçme, III. öncülde seçme işi karar olduğundan değerlendirme ve IV. öncülde Hüseyin'in polis aka- demisine alınması karar ifadesi olduğundan değerlendirilmez.
Cevap: A
106. Ölçme kuralı ölçme işlemi için gereklidir.
Cevap: B
107. I' de kavramın İngilizlere yanlı olması nedeniyle sistematik hata, II' de kol saatinin zaman artarken yaptığı hatanın artması nedeniyle zamana yanlılık olduğundan sistematik hata, III' de yapılan hata kontrolsüz olarak yapıldığı için tesadüfi hatadır.
Cevap: B
108. Soruların orta güçlükte olması güvenilirliği artırırken kolay sorular ayırt edici olmadığından güvenilirliği artırmaz.
Cevap: D
109. Sabit ve sistematik hatalar kontrollü olarak meydana gelen hatalarken tesadüfi hatalar kontrolsüz olarak meydana gelir.
Cevap: A
110. Gözlenen puanlardaki değişkenlik düzeyi gerçek puanların değişkenliği ile hata puanlarının değişkenliği toplamıdır. Bu nedenle gerçek puanlardaki değişkenlik düzeyi ile ölçme sonuçlarının değişkenlik düzeyi arasındaki fark hatalardaki değişkenliği ifade ettiğinden stan- dard hatadır.
Cevap: C
111. Şans ile karışan hataların arındırılmasında düzeltme formülü kullanılır.
Cevap: A
112. Yazılı yoklamalarda az soru sorulmasının nedeni, sınavın uygulanması sürecinde düşünmeye ve yazmaya çok fazla zaman harcanmasıdır.
Cevap: B
113. Güvenirliliği ve geçerliliği en yüksek aracı çoktan seçmeli testler olması nedeniyle, seçme sınavıyla öğrenci hakkında çok kritik önem taşıyan kararlar vermesi için kullanılması gereken en uygun test türü çoktan seçmelidir.
Cevap: B

15

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 2

Eğitim Bilimleri

114. Madde güçlük indeksi şu formüde hesaplanır.
 $P = D\bar{u} + Da/N$
 $P = (60+20)/240=0,33$
Cevap: A
115. Madde ayırtıcılık indeksi şu formüde hesaplanır.
 $r = D\bar{u} - Da / N$
 $r = (60-20)/120=0,33$
Cevap: A
116. Maddenin ayırt ediciliği 0,30 sınırının üstünde olması nedeniyle madde teste kullanılabilir.
Cevap: A
117. Z puanı hesaplanırsa $Z = (84-80)/5=0,80$ bulunur. $Z=1$ olsaydı öğrenci grubun %84'den başarılı olurdu. Ancak $Z=0,80$ olduğundan öğrenci Sınıfın % 84'ünden daha başarılı olamaz.
Cevap: D
118. Uç değerlerin bulunduğu dağılımlarda uç değerlerin ortalamayı saptırması nedeniyle en iyi merkezi eğilim ölçüsü medyandır. Çünkü medyan uç değerlerden etkilenmez.
Cevap: A
119. Sınıfın en başarılı olduğu ders, ortalaması en yüksek olan Coğrafya dersi iken sınıfın başarı- sının en düşük olduğu ders, ortalaması en düşük olan Biyoloji dersidir.
Cevap: C
120. Öğrencinin gruba göre başarısının yorumlanmasında Z puanlarından faydalanılır.
Fen bilgisi dersinden Z puanı = $(72-70)/8=0,25$, Biyoloji dersinden Z puanı= $(70-62)/10=0,8$, Tarih dersinden Z puanı= $(75-65)/10=1$, Coğrafya dersinden Z puanı= $(80-80)/6=0$ olduğundan Halit'in grup içinde en başarılı olduğu ders Tarih, en başarısız olduğu ders ise Coğrafya dersidir.
Cevap: D

KPSS

ÇÖZÜMLER

KPSS TÜRKİYE GENELİ DENEME SINAVI - 2					
1. B	21. C	41. C	61. B	81. B	101. B
2. C	22. E	42. D	62. E	82. D	102. E
3. E	23. A	43. B	63. E	83. E	103. C
4. A	24. C	44. A	64. D	84. B	104. D
5. D	25. B	45. D	65. C	85. C	105. A
6. E	26. D	46. E	66. C	86. C	106. B
7. B	27. A	47. C	67. C	87. A	107. B
8. D	28. C	48. C	68. B	88. C	108. D
9. C	29. D	49. E	69. C	89. E	109. A
10. C	30. C	50. D	70. A	90. D	110. C
11. D	31. A	51. B	71. B	91. A	111. A
12. A	32. E	52. C	72. C	92. A	112. B
13. A	33. E	53. A	73. D	93. C	113. B
14. E	34. D	54. E	74. C	94. D	114. A
15. D	35. B	55. B	75. D	95. C	115. A
16. A	36. A	56. C	76. B	96. D	116. A
17. C	37. B	57. B	77. C	97. D	117. D
18. B	38. E	58. A	78. B	98. E	118. A
19. D	39. D	59. C	79. A	99. C	119. C
20. B	40. B	60. E	80. B	100. D	120. D